Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гарана | № 125 (13614) | 1974 оной майн 31, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ХАРУУЛХА, УРЯАЛХА, ЗОРИГЖУУЛХА

Совет гүрэнэй дээдын засаг түрэдэ үнгэргэгдэхэеэ байһа һунгалтада бэлэдхэлэй шэнэ, эгээл харюусалгатай ша... ерэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандида...р дэбжүүлэгдэһэн эрхим хүнүүд һунгуулиин тус тус ...ругуудта бүридхэлдэ абтаад, һунгагшадтаяа уулзажа байна.

Энэ үедэ партиин Центральна Комитет Совет оронои ...хы һунгагшадта, гражданинуудта хандаһан Хандалга ...габа. Ленинскэ партиин ударидалга доро КПСС-эй ...XIV съездын шиидхэбэрнүүдые бэелүүлхын түлөө ...сэхэдээ, совет арад зоной һунгалтаһаа һунгалта хүрэ...р бүтээһэн ехэ ажалай дүн энэ Хандалга дотор харуу...дана, совет демократиин гайхамшаг туйлалтанууд тоб...логдоно.

Колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, ...рилгын эмхинүүдэй партийна организацинууд, ...энэй үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд һунгалтада бэ...дхэлэй харюусалгатай шатада арад зоной дунда поли...ческэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Агитпунктнууд хаа ...нагүй нээгдэжэ, һунгалтада бэлэдхэлэй гол гуламта ...лонхой. Агитаторнууд, политинформаторнууд һун...уулиин дүрим тухай, КПСС-эй ЦК-гай Хандалга тухай ...рэлдөөнүүдые хэнэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин хурса зэбсэг болохо ха...улан ойлгуулха агитаци ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэ...тэ ехэ үүргэтэй юм. Үзэл сурталай хүдэлмэриин энэ ...бари хадаа хурса хурдан шэнжэтэй, политическэ шэг...тэй, тусгаар сагтай — ямар нэгэн кампани харуулдаг ...у. Мүнөө партийна организацинууд һунгалтада бэ...хэлэй үедэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые ...еэрэнхэй. Агитпунктнуудта уряа лозунгнууд, пла...ууд, депутадта кандидадуудай дүрэнүүд, КПСС-эй ...-гай Хандалга болон бусад бии. Жэшээнь, Бэшүүрэй ...магай «Победа» колхозой түб Бага-Куналей нютагта ...гдэһэн Соёлой байшан дотор агитпункт таарамжатай ...доор түхеэрэгдэнхэй. Һунгалтада зорюулагдаһан ... лозунгнууд болон бусад зураглан харуулһан хэрэг...үүдһээ гадна, залуу һунгагшадай булан, тайлбарил ... стол болоод радиоло мэтын техническэ бусад хэ...элнүүд эндэ бии юм. Эндэхи үзэл сурталшад һун...лһаа һунгалта хүрэтэр туйлаһан амжалтануудаа ша...раар харуулна. Һунгалтада бэлдэхэһээ гадна, эдэ... харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээ бүхы дээрэнь ...аар эмхидхэһэн байна. Аймагайнгаа, колхозойнгоо ...алис уялгануудые гоёор шэмэглэн бэшээд, полити...э гэгээрэлэй кабинедэй ханада үлгэнхэй. Колхозой ...дбэриин участогуудта мүрысөөнэй ябасые харуул... бюллетеньнүүд, дансанууд байна. Колхозой һү һаа... комплексдо мүн лэ һайнаар түхеэрэгдэһэн улаан ...ан бии юм. Һаалишадай мүрысөөнэй үдэр бүриин ...тэй, һүнэй шанар шалгаһан үрэ дүнгүүдтэй, бүхы ...рээ колхозой һүнэй ажахытай эндэ тодорхойгоор та...сажа болоно. Һүнэй шанар дээшэлүүлхын түлөө эндэ ... ажал хэгдэнэ гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ ...ар һаалишадай дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ...энэ. Тус комплексые даагша, агитатор М. И. Смо...үдхэн аад, һайхан сэбэр һү тушаахада ямар ашэ ...лойб гэжэ хүдэлмэрилэгшэдтөө тайлбарилдаг юм. ...э ажал ябуулһанай ашаар тус колхоз һайхан сэбэр ...һоной заводто тушаана.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй дүн гаргаха, ...до мэдээсэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл согсолхо хэ...э харуулан ойлгуулха агитаци ехэ үүргэтэй юм. «Са...таан», «Дайшалхы хуудаһан», ханын газетэ, бюлле...нүүд мүрысөөнэй дүн гаргадаг, олондо мэдээсэдэг ... оншо арга мүн. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай ...ик», «Искра» колхозууд харуулан ойлгуулха аги... бодомжотойгоор, олоной анхарал татамаар эмхид... байна. Һаалишад, хонишодой, таряашад, механиза...уудай мүрысөөнэй дүнгүүдыень саг соонь харуулдаг .... Тиигэжэ мүрысөө улам абьяастай болгодог, ажа...ёһото урилдаа үүсхэжэ шадана гэжэ тэмдэглэлтэй. ...иин Кабанскын, Хориин болон бусад райкомуудай ...етеньнүүдые хэблэжэ гаргадагынь һайшаалтай. ... соогоо түрүү һаалишадай дүй дүршэл согсолхо ...э хэнэ. Иимэ бюллетеньнүүдые улам һайнаар, ... гаргаха шухала.

...р хоногой ошохо тудам СССР-эй Верховно Совед...гаха һунгалта ойртожо байна. Тиимэһээ партийна ...изацинууд энэ кампани эмхитэйгээр үнгэргэхын ... политическэ хүдэлмэриин бүхы арга зэбсэгүүдые ...мүһэн хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Дээдын засаг ... кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн эрхим хүнүүдэй ... хэрэгые хүсэдөөр харуулхые оролдохо гээшэ тон ...ла. Нютаг нютагта һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр ...он хубилалтанууд мүн лэ үргэнөөр зураглан ха...гдаха зэргэтэй. Гадна ажалшадай абаһан түсэб ...нуудай дүүргэлтын ябаса, һунгалтын хүндэлэлдэ, ...н ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, хахад жэлэйн ...үсэб июниин 16-да дүүргэхын түлөө тэмсэгшэдэй ... хэрэгтэ соло дуудаха шухала. Эдэ бүгэдые ха...а, хойрог залхуунуудые шорон хурса үгөөр хадха...үүмжэлхэдөө, харуулан ойлгуулха агитациһаа хү... зэбсэг үгыл!

...руулан ойлгуулха агитаци хадаа тоб байса, һайса ...олжо түхеэрхэ хэрэг мүн. Уран һайханайнгаашье, ...гаашье талаар эрхим һайнаар түхеэрэгдэһэн байха .... Хүн зоной оюун бодол, культурна эрилтэ ... ургана. Модохир мохоогоор хайша хэрэгээр түхеэ...эн зураглан харуулһан зүйлнүүд хүн зоной анха... татахаяа болинхой. Гэбэшье һаа, зарим нютагуудта ...рһан уряа лозунгнууд, бирагүйхэнээр түхеэрһэн ...үүд, үни хада гаргаһан ханын газетэнүүд дайрал... юм.

...раглан харуулһан хэрэгсэлнүүдые олон эмхи зур...уд бэлдэдэг байна. Партиин райкомуудта тусхай ... бии юм. Партийна, профсоюзна организацинууд, ... эмхи зургаанууд булта энэ хэрэгтэ хабаатай. ...уран зураашадай холбоон хажуу талада үлэнэгүй. ...һээ бултадаа хамтаржа политическэ талаһаа хурса ...ай, эстетикынгээ талаһаа мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэ... харуулан ойлгуулха агитаци түхеэрхэ гээшэ эдэ ...зургаануудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

...э табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй тү...үүргэхын түлөө шэнэ шэнэ амжалтада лозунг бү...стенд, ханын газетэ, сахилгаан хуудаһан бүхэн ...г лэ. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүү...гэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхыень ...һунгагшадые уряалхаһаа хүндэтэй үндэр дээдэ уял... байхаб.

ТЭЖЭЭЛЭЙ УРГАМАЛНУУДЫЕ ТҮРГЭНӨӨР, ҺАЙНААР ТАРИЯ

УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЭБДИ

Оронойнгоо бүхы һунгагшад, эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые манай отделениин механизаторнууд болон таряашад габшагай ажалаар угтаба. 10.30 гектарта шэниисэ хүдэлмэриин 15 удэртэ хэрээһэлүүлэн таригдаа. Хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө Ц-Б. Цыбиковэй, Н.-Ц. Гончиковой агрегадуудай сеялкэшэд Д. Д. Дамбаев, Н. Цыбанов, П. Тыхеев, Б. Гармаев гэгшэд үдэртөө 36 гектарта тарилга хэхэ даабаряа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэжэ ябаа. Арадай хинагшад, агрономууд тарилгын шанар эрхим һайн гэжэ тодоруулаа.

50 гектар шэнэ газар хахалха даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Нёдондонойхидо орходоо ороохото ургамал 50 гектараар ургадхагдажа, 1.786 гектарта хүргэгдөө. Гектар бүриһөө 14 центнер ороохо таряа хуряахаар зоригжонхойбди. 340 гектар паар хахалха даабари һаяар бэелүүлэгдэхэнь. Энэ хүдэлмэридэ хэдэн трактор табигдажа, хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Механизаторнууднай эдэ үдэрнүүдтэ обёос, ешмээн, тэжээлэй ургамалнуудые тарижа байнад. Бидэ түрүүшынхеэ 100 гектарта олон жэлэй ногоо тарижа байнабди.

И. ГЕНИНОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой 5-дахи отделениие эрхилэгшэ.

ХЯАГТЫН АЙМАГАЙ «Дружба» колхозой механизаторнууд энэ харюусалгатай хаһаяа үсөөхэн үдэрэй туршада, һайн шанартайгаар дүүргэхын тула оролдожо байнхай. Тус ажахы эртынгээ ороохото ургамалуудые майн хорёодоор тарижа дүүргэээд мүнөө үедэ обёос хаяжа байна. Ажахын түрүү тракторно-таряан ажалай бригадые дүй дүршэлтэй механизатор Иван Михайлович Колодин хүтэлбэрилдэг юм. Энэ ажалша бэрхэ коллектив ажахы соогоо түрүүлэн эртынгээ тарилга дүүргэжэ шадаа. Мүн Дашижап Тапхаевич Гумпыловэй бригадын ажалынь урагшатай һайн. Доржо Дамбаевич Тулёсоновой даадаг агрегат бригада соогоо эрхимлэнэ. Тус агрегат үдэрэй туршада 33 гектарта тарилга хэхэ түсэбтэй байбал, 49 гектарта хүргэжэ, хараалһан даабаряа 146—147 процент дүүргэжэ шадана. Энэ бригадын дүй дүршэлтэй механизатор Бадмацырен Жамьянович Бадмаевай агрегат халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэжэ, мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябажа байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ажахын бэрхэ механизатор, комсомолой гэшүүн Д. Тулёсонов. 2. Тэрэнэй агрегат ажалдаа.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

КУКУРУЗАЯА ТАРИЖА ХАХАДЛААБДИ

Мүнөө олонхи ажахынуудта кукурузын ногоон набшэ намаагаар дараһан силосгүйгөөр сагаан эдеэ элбэг ехээр абаха, хурьга, тугал олоор түлжүүлхэнь бэрхэтэй гэжэ малшан, һаалишан, хонишон бүхэн хэлсэхэ байха. Жэшээнь, манай Зэдын аймагай колхоз, совхозууд хоёр-гурбан жэлэй урда тээ жэлдээ 80—90 мянган тонно кукурузын силос даража, гансашье һаалиин үнеэдтэ бэшэ, тугал, буруу, шахамал үхэр, эхэ хонид, хурьгадта эдюулжэ, һайнаар ондо оруулдаг байһан.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, таряалангай «хатан» гэжэ суутай болоһон ургамал кукурузые ехээр тарижа, һайнаар ургуулха тушаа ажахы бүхэндэ анхарал ехэ табигдадаг байгаа. Кукуруза тарихаар эгээл һайн үрэжэлтэй, наруули дулаан газар шэлэжэ үгтэдэг, тэндэнь наг шэбхэшье горитой гаргагдадаг бэлэй.

Теэд һүүлэй үедэ аймагай олонхи ажахынуудта кукурузые һайнаар ургуулха хэрэгтэ анхарал ёһоор табигдахаяа болижо, диилэнхи колхоз, совхозууднай кукуруза тариха түсэб лэ дүүргэһэн нэрэ зүүгээд, энэ ургамалые дайралдаһан газартаа, хайша хэрэгээр таридаг, ургасынь хойноһоошье мүртэй харууһа хэдэггүй. Үнгэрхэдөө кукуруза ургуулха тусхай звеношье олонхи ажахынуудта эмхидхэгдэхэеэ болишонхой.

Эгээл энээнһээ боложо, нёдондо сагай уларилай тиимэшье муу бэшэ байһан жэлдэ Зэдын аймаг дотор бүхыдөө 6.000 гектарта кукуруза таригдажа, гектар бүриһөө миил 54 центнер ногоон ургаса абтаад, бүхыдөө 25 мянган тонно силос дарагдаа. Тиигэжэ ниитын адууһа малда хэрэгтэй силосэй оройдоол 25—30 процентнь дарагдаа.

Манай эндэ кукуруза мүртэй урганагүй, гаргаша ехэтэй болоно, тэрэнние тарин хаар ороохо таряа силосто дарахаар тариһан дээрэ гэжэ зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд хэлэдэг. Тэрэниень зүб гэхын аргагүй. Аймагай зарим түрүү кукурузашад: Иннокентий Гарифулин («Мир» колхоз), П. Цыденжапов (Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз) болон бусад ямаршье уларилтай жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 250—300 центнер ногоон эшэ намаа хуряана ха юм.

Тиимэһээ малай һайн шэмэтэ тэжээл — силос улам ехээр дарадаг болохын тула колхоз, совхоз бүхэндэ кукуруза ургуулха оньһожоруулагдаһан тусхай звенонуудые эмхидхэхэ шухала болоо. Тэдэнэртэ намар, үбэл, хабарай сагта техникэ нэмэжэ үгөөд байгаа һаа, газар дээрээ наг шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха байна бшуу.

Байгша ондо аймаг дотор бүхыдөө түсэбэй ёһоор 6.325 гектарта кукуруза таригдаха юм. Мүнөө колхоз, совхозууд шэниисэеэ тарижа дүүргэээд, обёос болон оройн бусад ургамалнуудай үрэһэ хаяжа барагсааха тээшээ болобо. Һүүлэй дулаан үдэрнүүдтэ хахалһан газарай хүрьһэнэй һайса халаха, дулаасахада, майн 22—23-һаа хойшо ажахынууд кукурузаяа тарижа эхилээ һэн. Даб дээрээ хамта 3.000 шахуу гектарта кукуруза таригдаад байна. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудта энэ ургамал горитой таригдаа. Мүн «Заречный» совхоз 1.000 үлүүтэй гектарта кукуруза тариха түсэбтэй аад, энэ үдэрэй мэдээгээр 900 гектарынь таряа.

Энэ жэлдэ олонхи ажахынууд кукуруза тариха газараа һайнаар үтэгжүүлхэ, хаһа сагтань шанартайгаар хахалха, элдүүрилхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Ехэнхи газарта наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ горитой оруулагдаа. 800 гектар тарялан түрүүн уһалагдаад таригдаха юм. Эдэ бүгэдын ашаар ажахы бүхэндэ гектар бүриһөө 130—150 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоон намаа хуряаха зорилгые бэелүүлхэ арга бии.

Тиихэдэ эдэ үдэрнүүдтэ аймаг дотор куузикугай үрэһэ тариха хүдэлмэри баһал эхилэнхэй. Мүнөө 120 гектарта энэ ургамал таригдаба.

Энэ жэлдэ аймагай ажахынуудта пропашной ургамалнуудые тарижа ургуулха тусхай оньһожоруулагдаһан, бэеэ дааһан звенонууд эмхидхэгдээ. Илангаяа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, Ториин совхозой тусхай звенонууд эмхитэй һайнаар хүдэлнэ. Бүхы ургамалнуудай тарилгые саг соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ байна.

А. ЛАБЫГИН.
Зэдын аймагай хүдөө ажахын управлениин главна агроном.

ТАРИЛГА ДҮҮРЭНТЭЭ

ТҮСЭБТЭ ТАБАН жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ ороохо таряанай тогтууритай баян ургаса ургуулхын түлөө тарилгаяа хаһа сагтань эхилһэн Хүрбын совхозой механизаторнууд 1000 гаран гектарта шэниисэ тарижа дүүргэһэнээ мэдүүлбэ. Түрүү трактористнууд А. Екимов, Ц. Данзанов, Ч-Д. Доржиев болон селлкэшэд Ц. Сангаева, Э. Санданова гэгшэд үдэрэйнгөө даабарине холо үлүүлэн бэелүүлжэ, бригада соогоо эрхимлэнэ.

Мүнөө совхозой механизаторнууд обёос тарижа эхилээд байнхай.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ
1974 оной майн 27-ной мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлгэ процентээр)

	Бүхы тарилга	Тэрэ тоодо: ороохото ургамалнууд	шэниисэ	горох	обёос	хаартаабха
Баргажанай	49	65	83	90	23	13
Бэшүүрэй	76	87	101	91	48	80
Зэдын	60	76	95	107	42	16
Яруунын	59	76	117	92	73	—
Загарайн	69	81	97	—	59	73
Захааминай	71	100	106	100,2	99,0	50
Кабанскын	83	91	90	103	83	64
Хэжэнгын	69	78	99,4	—	47	15
Хурамхаанай	58	72	84	129	43	51
Хяагтын	75	88	100,8	64	69	30
Мухар-Шэбэрэй	69	82	97	86	48	92
Прибайкалиин	76	91	88	88	107	54
Хойто-Байгалай	62	91	135	—	—	—
Сэлэнгын	75	85	106	20	58	43
Түнхэнэй	71	83	97	96	56	57
Улаан-Үдын	75	92	99,9	110	70	92
Хориин	65	79	92	—	71	6
Республика бүхыдөө:	68	82	98	95	58	73

ГОРСОВЕДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕССИ

Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай горсоведэй ээлжээтэ сесси майн 29-дэ болоо. Хүдэлмэришэн залуушуулай ажалай эрхэ нүхэсэл ба тэдэнэй һуралсалай болон амаралтын эмхидхэлые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар элидхэл горгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **В. Р. Очиров** хээ.

Сесси зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Социалис хуулиин ба ниитын гурим сахилгын талаар саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэри тухай тоссоое сесси мүн лэ зүбшэн хэлсээ.

...ПОДГОРНЫЙ ...КРАЙСКИТАЙ ...БА

...эй Верховно Сове...диумэй Түрүүлэг...В. Подгорный майн ...Австриин Республи...едеральна канцлер Бруно Крайскитай ...соо уулзаба.

Подгорный, д-р ...айский хани ёһоор ...э, Советскэ Союз ...хоёрой хоорондын ...ёһоной харилсаае ... хүгжөөлгын ба ...үлгын асуудалнуу... хэлсээ. Тэрэшэ ...хоорондын шухала ...удаар һанал бо... мэдэлсэбэ. Евро...уласхоорондын ор...шон байдал заһаруулгын, бүгэдэ ниитын эб найрамдал батадхалгын аша туһада эдэ асуудалнуудые шиидхэхын тула хоёр ороной харилсаа холбооё саашадань үргэлжэлүүлхээр бэлэн байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Эндэхи хөөрэлдөөндэ: Совет талаһаа — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй хэрэгүүдые Австрида сас зуура эрхилжэ байгаа этигэмжэтэ түлөөлэгшэ В. М. Мамонтов;

Австриин талаһаа — Б. Крайскиие үдэшэжэ СССР-тэ ерэлсэһэн гүрэнэй ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн Австриһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Хайнрих Хаймерле гэгшэд хабаадаа.

СОВЕТ-АВСТРИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Австриин Федеральна канцлер В. Крайский майн 29-дэ Кремль соо хөөрэлдэһэн байна.

Советскэ Союз Австри хоёрой хоорондын харилсаае хүгжөөлгэ, бэхижүүлгэдэ хабаатай асуудалнууд, тэрэшэлэн уласхоорондын шухала асуудалнууд үнэн, хани ёһоной хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Советскэ Союзай ба Австриин хоорондохи харилсаа холбоон үгээ ойлголсолгын оршон байдалда хүгжэнэ, хоёр гүрэнэй арадуудай аша туһада харюусана, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэнэ гэжэ хоёр ороной правительствануудай толгойлогшонор ханангяар тэмдэглэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулха хараа шэглэл хадаа Европодохи ба бүхы дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй оршон байдалай хүгжэлтын гол шэнжэ болоно гэжэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад тусхайлан тэмдэглээд, иимэ эрмэлзэл шэглэлэй саашадаа хүгжэхын тула эдээнһээ дулдыдаха бүхы юумэ хэхээр хоёр талын бэлэн байһые тусхайлан тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИИН ЮГОСЛАВИДА ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

БЕЛГРАД. (ТАСС). СКЮ-гэй X съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй КПСС-эй делегацитай СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито майн 29-дэ эндэ уулзаа.

Хүдэлмэрилдэг кабинет соогоо В. И. Ленинэй ажаллажа байһые харуулһан зураг делегациин толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай СКЮ-гэй X съездэ бэлэг болгон, И. Броз Титэдэ барюулаа.

СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Титын, КПСС-эй делегациин гэшүүдэй хоорондо хани халуун хөөрэлдөөн болоо.

СКЮ-гэй Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй Президиумэй гэшүүн Ц. Миятович, СКЮ-гэй Президиумэй Гүйсэдхэхэ бюрогой гэшүүн Ю. Билич, СФРЮ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд М. Пешич уулзалгада хабаадаба.

БЕЛГРАД. (ТАСС). СКЮ-гэй X съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй КПСС-эй делегаци СКЮ-гэй Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй Президиумэй гэшүүн Э. Карделььтэй уулзаа.

Хоёр ороной, хоёр партиин хоорондохи харилсаае, холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалаар, мүн уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар хани ёһоной хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа зүбшэн хэлсээ.

СКЮ-гэй Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй Президиумэй гэшүүн Ц. Миятович, СКЮ-гэй Президиумэй Гүйсэдхэхэ бюрогой гэшүүн Ю. Билич хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Нью-Йоркдо уулзалганууд болобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ Б. Н. Пономарев түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци США-гай худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдтэй майн 29-дэ эндэ уулзаба. США-гай ехэ ехэ бизнесменүүд уулзалгада хабаадаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин зарим гэшүүд «Чейз Манхэттен бэнк» гэдэг банкын правлениин түрүүлэгшэ Д. Рокфеллертэй эндэ уулзаа.

А. ГРОМЫКЫН ДАМАСКДА ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

...СК. (ТАСС). САР-...бэрилэгшэдэй уряа...э ерээд байһан, ... ЦК-гай Политбю...шүүн, СССР-эй га...эрэгүүдэй министр ...омыкын хүндэлэл...Социалис дэбжэлтэ ...иин хүтэлбэриин ... Сириин Араб Рес... Премьер-Минист...шо, гадаадын хэрэ... министр Абдель Халим Хаддам сайлалга хэбэ.

Сайлалгын үедэ А. Х. Хаддам, А. А. Громыко үгэнүүдые хэлээ.

А. А. Громыкын Дамаскда ерээд байһыень амаршалан, Советскэ Союзай ба Сириин хоорондохи олон жэлэй хани харилсаан улам бэхижэхэ байха гэжэ А. Х. Хаддам тэмдэглэбэ.

Израилиин булимтарагша эзэмдэһэн газар нютагуудые сүлөөлхын түлөө, Палестинын араб арадай национальна үндэһэн эрхэнүүдые хангахын түлөө үнэн зүб тэмсэлдэнь араб арадуудта Советскэ Союзай туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһыень Сириин арад үндэрөөр сэгнэнэ гээд тэрэ мэдүүлээ.

А. А. Громыко үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союзай ба Сириин хоорондохи холбоо барисаан, хани харилсаан улам үргэдэжэ байна гэжэ тэмдэглэбэ. Уласхоорондын асуудалнууд. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулха тухай асуудал хоёр ороной хоорондын харилсаанда улам ехэ һуури эзэлдэг боложо байнхай. Булимтаран эзэмдэгдэһэн араб бүхы газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые бүрич гаргаһанай, Палестинын араб арадай национальна үндэһэн эрхэнүүдые хангаһанай үндэһөөр эндэ бата эб найрамдал тогтохо байха гэжэ Советскэ Союз тооложо.

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахиха талаар президентын туһалагша Г. Киссинджертэй эндэ уулзаба.

Хоёр талые һонирхуулдаг хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байна. Тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал һайжаруулха, Сири — Израилиин фронт дээрэхи сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан тарааха тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

* * *

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генеральна секретарь, Сириин Араб Республикын Президент Хафез Асадтай майн 29-дэ хөөрэлдөөнүүдээ дүүргэбэ.

Энэл үдэртөө А. А. Громыкын хүндэлэлдэ Х. Асад сайлалга эмхидхээ.

ДАМАСК. (ТАСС). Сириин Араб Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй уряалаар Дамаскда ерээд байһан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн. СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Эхэ орондоо бусахаяа майн 29-дэ эндэһээ мордобо.

Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин гэшүүн, САР-ай Премьер-Министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Х. Хаддам, СССР-һээ САР-та байдаг элшэн сайд Н. А. Мухитдинов, социалис оронуудһаа Дамаскда байдаг элшэн сайдууд А. А. Громыкые үдэшэбэ.

Арадай КАНДИДАДУУЛ

ХҮНГЭН БЭШЭ ЗАМ

I.

ҮГЛӨӨНЭЙ наран абаhаар саhан дуулгата хойто хадануудай оройе гэрэлтүүлээд, удаань түргэн урасхалта Гаарга голой эрье зубшан нэмжыhэн тала дээгүүр hаргама элшээ элбэгээр сасаба. Цыбикжаб сугтаа ажалладаг хонишодтойгоо хамта хурьгадтаа талха тарянайнь зүйл үгөөд, эдижэ дүүргэхэдэнь байраhаань гаргажа, эхэнүүдгэйнь ниилүүлэн, хүхүүлжэ эхилбэ. Газаа аали намдуу, дулаан. Үглөөнэй hонорто hүрэг эхэ хонидой, тэршээ солбон хурьгадай маараладахань холуур сууряатан дуулдана. Уданшьегүй хонишод үргэн ехэ хашаа сооhоо хонидоо хурьгадтайнь гаргажа, зүүн урдахи майла тээшэ захадан, бэлшээридэнь туубад.

Хабарай тунгалаг агаараар сээжэ дүүрэн амилжа, hүрэг хонидоо манаха гээшэ малшадай эгээл жаргалтай хаhа даа. Хурьгадтайгаа ниилүүлэгдэhэн хонидынь түрүүшын ногооной, ургын хангалтама үнэр абаhаар бүхы бэлшээреэр таранхай, юрьесэ гүйлдэнэ. Цыбикжаб hүрэгэйнгөө тарашахагүйн тула захадажа, ногоорон зэнхыhэн тала дайдаяа хаймадан шэртэнэ. Тэрэ хирэ-хирэ болоод лэ бэлшэжэ ябаhан хонидойнгоо дундуур ябажа, хэбтэшэhэн хурьгадаа үргээн бодхооно. Тиигээшьегүйдэнь аргагүй. Юуб гэхэдэ, hая бэлшээридэ гараhан хурьгад хагда ногоо шэмхэлжэ үшөө hураагүйдөө хэбтээд унташадаг, hүрэгhөө таhаршадаг ха юм. Тиимэhээнь Цыбикжаб ганцашье бэлшэжэ hурахынь тула бэшэ, мүн нойтон газар дээрэ хэбтэхэдээ, дороhоо хүйтэ абажа, хэжэг, тахалда нэрбэгдэхэгүйнь тула ехэл hэргылнэ.

Урдань янха түрүүшынхеэ эхэ хонидые даажа абаад байхадаа, үбэлэй сагта хэды олон хурьга абабашье, хабартаа энэл ушарhаа гэнэдэжэ, нилээд гарзалуулдаг байhан юм. Теэд мүнөө хурьгадай хабартаа гарзалдаг ушарые hайн мэдэхэ болоhон хадаа тэрэ нигэжэл hэргылнэ бшуу.

Хонид тала газарай ургы түүбэрилэн бэлшэнэ. Нараншье дээрэ гаранхай, зуhайхидал адли дулаан. hүрэгэйнгөө тогтон бэлшэхэдэ, Цыбикжаб үндэр добо дээрэ гаража, амархаяа hууба. Үнгэ шарайгаа хубилгажа байhан түрэл дайдаяа, манажа ябаhан hүрэгөө харахадаа, ухаандаа элдэб слон бодолнуудые гүйлгэнэ. Тэрэнэй толгойдо гансашье бага наhаниинь тэхэрин ороно бэшэ, мүн хэжэ байhан ажалынь, hунгагшадайнь захилнууд, тэрэнэй дүүргэлтэhээ эхилээд, хубииншье хэрэгүүд hубарин орожо, хүрмэлдэнэ хэбэртэй. Тиигэншьегүй яаха бэлэй. Энэ эхэнэрнай ахалагша хонишон байхаhаа гадна, СССР-эй Верховно Соведэй наймадахи зарлалай депутат, КПСС-эй обкомой гэшүүн уялгатай.

II

ЦЫБИКЖАБ Аюшеевнагай наhанайнь намтарые хөөрэхэ болоо hаа, юрын хүнэйхидэл адлирхуу байбашье, өөрын онсо илгаатай. Энэ нүхэрнай бага балшар наhандаа хайрата эсэгэhээ таhаржа, эхэтэйгээ үлэшэhэн юм. Дайнай үеын хүндэ хатуу жэлнүүдэй үеэр 13-тайхан Цыбикжаб басаган хара ажалда ябажа, ерээдүй ажабайдалайнгаа хүнгэн бэшэ замда гараа бэлэй. Абаhаар ямар хүдэлмэри хээгүйб даа. Тооложо барахаар бэшэ.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри боргожожо хүдэржэhэн Цыбикжаб даалгагдаhан ажалдаа тэсэмгэйгээр хүдэлмэрилжэ, ушарhан бэрхэшээлнүүдээ сухарилтагүй дабадаг байгаа.

Карафтидай, Ципиканай алташад тээшэ зурыhан үбэлэй хабшуу харгыда мори шаргаар ашаа шэрэhэнээ, колхоздоо малшанаар, hаалишанаар ажаллаhанаа бодоhоор байтарнь hүрэг хонидынь майла тээшэ шэглэбэд. Цыбикжаб түргэхэн бодожо, хойноhоонь гэшхэлбэ.

— Энэ хайшаа гүйлдэhэн хонид бэ? Эндээ заахханааршье тогтожо бэлшэхэгүй, — гэн, урдань гарахаар ябадалаа улам түргэдхэбэ.

Хорин гурбадахи жэлээ таhалгаряагүй хони үсхэбэрилгэдэ ажаллаха үедөө Цыбикжаб Бадмаева нилээд дүршөө, энэ хүдэлмэриингөө бүхы нюусые өөрынгөө табан хургандал адли мэдэхэ болоо. Гэбэшье бүхы отарынгаа ажалые гансаарханаа бүтээдэг бэшэ hэн тула заримдаа хүлеэгдээгүй бэрхэшээлнүүдтэ сугтаа хүдэлмэрилдэг нүхэдэйнгөө гэнэдэхэгүйн тула зүбшэл заабари үгэдэг, өөрынгөө онол арга, дүршэл дэлгэрэнгыгээр тайлбарилдаг заншалтай.

Жэл бүри зуун эхэ хонин бүриhөө 120—130-hаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Энэ дүй дүршэлөө ажахынгаа бусад хонишодто дамжуулжа, хонидой ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула Цыбикжаб горитой хүдэлмэри ябуулаа.

Нэгэтэ намар, үбэлжэлгын эхилхэhээ урдахана ажахынгаа хонишодой хамтын суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, өөрынгөө дүршэл, онол арганuудые дэлгэн тайлбарилаад, бусад хонишодые мүн лэ hанамжаяа хөөрэхыень нүхэр ёhоор дурадхаа hэн. Абаhаар хүршэ хоёр отарын ахалагша хонишод үгэ абажа, ажал тухайгаа хэлэбэшье, амжалтынгаа гол нюусые хүсэд «задалжа» шадаагүй. Эгээл энэ үедэ Цыбикжаб олон асуудалаар хандажа, тулгардуулан алдаа hэн. Энэ суглаанда юун тухай хэлэхэ байhанаа бусад хонишодынь энээн дээрэhээ hайн мэдэжэ абаа бэлэй.

hүүлэй hүүлдэ түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, Цыбикжаб хонишодто хандажа:

— Ойрын жэлнүүдтэ хонидойнгоо ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, улам олзотой hалбари болгохын тула дүршэлөө ниилүүлжэ, hайн талыень шэлэжэ абаха зэргэтэйбди. Иимэ арга Зэдын хонишод хэрэглэhээр үнинэй, энээнэйнгээ ашаар олон хурьга абана. Хэрбээ хара амияа хараад ябаха болоо hаа, олоороо амжалта туйлагдахагүй. Юрэдөө, нүхэд, энээн тухай нюуса, нөөлтэгүй хөөрэлдэхэл ёhотойбди, — гэжэ сэхэ руунь мэдүүлээ бэлэй.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо ажахынь хонишод энэ дурадхалыень hайшаагаад, хоорондоо ябалсажа, бэе бэеэ шалгалсадаг болоhон юм. Энээнэй ашаар бригаданuудайнь ажалай эмхидхэл hайжаржа, hүүлэй хоёр жэлэй туршада совхозоороо, үрэжүүлэгдэhэн эхэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлдэг болоо hэн.

III.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ наймадахи зарлалай депутадаар hунгагдаад байhан Цыбикжаб Бадмаевагай хэхэ ажалынь бүришье ехэ, харюусалгатайшье болоод байгаа бэлэй. Абаhаар түрүүшын шалгалта — hунгагшадтайгаа уулзахадаа абаhан захил, найдалнуудыень яажа дүүргэхэеэшье тэрэ хүсэд hайн мэдээгүй. Дээдын иимэ уялгатай болоhон Цыбикжаб түрүүшынгээ сессидэ ошоходоо, партиин райкомой, республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй арад зонойнгоо үгэhэн захилые наринаар зүбшэн хэлсээ hэн. Тиигэжэл холын Москва хото мордожо, улад зонойнгоо этигэл найдабариие харюулхын тула арадай ажахын али hалбаринуудай зарим министерствэнүүдтэ, эмхи зургаануудта орожо, хөөрэлдэхэ баатай болоо юм.

— Сессидэ ошохымни урда Прибайкалиин аймОНО, мүн түрэл нютагайм hургуули байшангаа үргэдхэхэ, шэнэ hургуули бариха талаар туhаламжа, мүнгэ зөөри эрижэ, ехэхэн захил хээ бэлэй. Энээниень шиидхэхын тула СССР-эй Гэгээрэлэй министерствэдэ гурба дахин ороо hэм. Тиигэжэ hунгагшадайнгаа захяа дүүргэжэ ерээ бэлэйб. Энээндэмни СССР-эй Верховно Совет, Министрнүүдэй Совет, партиин обком болон республикын, аймагай хүтэлбэрилхы органууд ехэхэн туhа хүргөө hэн даа, — гэжэ мүнөө Цыбикжаб Аюшеевна хөөрэдэг.

Дээдын засаг түрэдэ түлөөлэгдөөд байхадаа, энэ эхэнэрэй хэhэн, бүтээhэн юумэн яhала ехэ. Жэшээлбэл, тэрэл Прибайкалиин аймагта гурбан дабхар hургуулиин байшан шулуугаар барюулаа. Тиихэдэ Баргажанай аймагай Хилганын колхоздо механизаторнуудай гэр, түрэл нютагтаа түхэреэн сүүдхын туршада хүдэлхэ хүүгэдэй ясли-садай байшан бодхоолгоо. Энэ мэтээр депутат эхэнэрэй хэhэн ажалые, бүтээhэн захилыень тоолохо болоо hаа, захагүй олон юм.

Цыбикжаб Аюшеевна депутадайнгаа уялга дүүргэжэ, арад зонойнгоо найдал, захилые бэелүүлхэhээ гадна, залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг. Хирэ хирэ болоод лэ совхозойнгоо комсомолшуудтай, hургуулиин hурагшадтай уулзажа, hонирхоhон асуудалдань харюусадаг байна. Урзанда аяншалгын путёвкоор Гималайн үндэр хаданuудай саадахи Энэдхэг, Шри Ланка оронуудаар ябажа ерэхэдээ хараhан үзэhэнөө, тэндэхи улад зоной ажал, ажабайдалые өөрынгөө нютагай байдалтай зэргэсүүлэн хөөрэжэ, нилээд hонирхуулаа hэн.

— Манай социалис Эхэ орон гээшэ одоол ёhотой зол жаргалай орон даа. Тэрэ холын Энэдхэгэй арад иимэ жаргал эдлэхын тула гадаадын болон дотоодынгоо хархис этэгээдүүдтэй тэмсэжэ, илалта туйлажа байна. «СССР» гэhэн үгэ тэндэ нангин hүлдэ мэтэ хүндэтэй. Харилсаа холбооноймнай улам үргэдэжэ байhыень хоёр нюдөөрөө хаража ерээб. Иимэ hайхан сагта hайнаар ажаллажа, hуража, арадтаа туhатай юумэ хэхэ, зол жаргалаа улам бэхижүүлхэhээ ондоо зорилго манда юун байхаб, — гэжэ Цыбикжаб Бадмаева хэлээ бэлэй.

* * *

Үдэрэй хэды ута болобошье, үдын hүүлээр наран орохо тээшээ яаража, Цыбикжаб hүрэг хони, хурьгадаа байра тээшэнь захадаба. Хонидоо аргаахан бэлшээhээр хүрэжэ ерэхэдэнь гэрэйнь хажууда совхозойнь парткомой секретариин хүнгэн автомашина ерэнхэй, зогсожо байба. Цыбикжаб Аюшеевна Бадмаева гэртээ ороhоор парткомой секретарь Александр Чимитович Цыденовтэй уулзажа мэндэшэлэлсээд, сайланшьегүй ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ эхилээ hэн...

Вл. ЖИГЖИТОВ.

Хурамхаан — Улаан-Үдэ.

«Пригородный» совхозой hүнэй 3-дахи фермэдэ Проида Петровна Сакулина, Зинаида Николаевна Титова гэгшэд тугалшанаар ажаллана. Эдэ нүхэднай мүнөө үедэ 97 тугал харииhална. Үнгэрэгшэ hарада габшагай бэрхэ малшад харууhалжа байhан тугал бүриингөө шэгнүүр сүүдхын туршада 600—700 граммаар нэмээжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай бэрхэ тугалшадай нэгэн П. П. Сакулина, З. Н. Титова гэгшэдые харанат.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Табан жэлэй шэнэ барилганууд

БАРИЛГЫЕ ЯАГААД ТҮРГЭДХЭХЭБ

Хүдөөдэ барилга эрхилхэнь алишье талаараа бэрхэшээлтэй гэжэ мэдээжэ. hуурин тосхонуудhаа холошог газарта барилга хэхэ, барилгада индустриальна онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, шэнэ онол аргада хүдэлмэришэдые hургаха гэхэ мэтэ олон асуудал бидэнэй урда табигдана.

Манай оньhожоруулагдамал-нүүдэл колонно эмхидхэгдээд, хүдөөдэ барилга эрхилжэ эхилhэнhээнь хойшо 13-дахи жэл ябажа байна. Энэ туршада яhала олон барилга бодхоогдоо юм бэзэ. Теэд hүүлэй жэлнүүдтэ барилгашадай урда орёо зорилго табигдаа. Хүдөө ажахые, илангаяа мал ажалые промышленна аргаар эрхилхын тула мал ажалай томо комплекснуудые бодхохо хэрэгтэй болоо. Мүн хүдөө нютагуудые городуудай түхэл шэнжэтэй болгохо, тэдэнэй хоорондохи илгаа удаа дараалан усадхаха хэрэгтэ хүдөөгэй барилгашадай дүүргэхэ үүргэ ехэ байна ха юм.

Урдань манай колонныя хүдэлмэришэд барилгые гол түлэб модоор, олонхи ушарта нэгэл дабхар гэр байра, малай байрануудые бодходог hэн. Иимэ барилга хэхэдэ олон мэргэжэл хэрэгтэй бэшэ, модошо дархэшуул бүхы шэнэ гэр байрануудые баридаг байгаа.

hүүлэй үедэ барилгада хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүд хэрэглэгдэнэ. Мүн хирпиисээр олон барилга бодходог болообди. Мүнөө хүдөөдэ баригдадаг барилганuудай 88 процентнь хирпиисээр, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдээр хэгдэнэ. Хабсаргамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд малай байра барилгада хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Баргажанай совхозой hахалиин фермэдэ 400 толгой эбэртэ бодо малай байра хабсаргамал зүйлнүүдээр баригдаа. 600 үхибүүдэй hураха hургуули Үүрэгтэ, 200 үхибүүдэй hураха hургуули Бодон гэжэ hууринда хирпиисээр баригдажа эхилээ.

Хурамхаан тосхоной аймагай түб болоходонь, тэрэниие болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор ехэ юумэн хэгдэхэ. Партиин райкомой болон аймсоведэй гүйсэдкомой гурбан дабхар байшан, шэнэ столово, гостиница, 1.100 үхибүүдэй hураха дунда hургуули хирпиисээр, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдээр, панелеэр барigдаха юм. Эдэ барилганuудай зариманиинь бодхогдожо захалаа.

Аймагай ажалшадай ажа-

1.010-дахи ПМК-гай ахалагша инженер Н. Л. НИКОЛАЕВ хөөрэнэ.

hууха түс бүридөө 16 байратай хоёр дабхар хэдэн гэр хирпиисээр баригдаха юм. Шэнэ гэрнүүд болбосон түхэлтэй, халуун уhаар дулаасуулагдаха, хүйтэн, халуун уhан оруулагдаха байна. Түрүүшын иимэ гэр барижа, ашаглалгада тушаагаабди. Хоёрдохи гэр энэ намартаа бэлэн болохо, гурбадахи гэрые ерэхэ жэлдэ ашаглалгада тушаахаар hууринь табигдаха юм.

Манай ПМК Уринай, Хурамхаанай, Баргажанай, hахалиин барилгын участогуудтай. Хамта дээрээ 18 бригада тоологдоно. Тэдэнэй 6-ниинь комплексно, бусадынь тусгаар мэргэжүүлэгдэhэн юм. Бригаданuудаймнай олонхинь даабаряа, социалис уялгануудаа hайнаар дүүргэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. 11 хүнhөө бүридэhэн Пантелеймон Назарович Елшинэй даадаг комплексно бригадын олонхи гэшүүдынь дүршэл шадабаряа дээшэлүүлнэ, ондоо мэргэжэл шудална. Тэдэнэр бетонщик, газогагнууршан, арматурщик, модошо дархан гэhэн мэргэжэлтэй. Бригада гэр байра бодхохо зуураа, бүхы ажалаа — hуури табихаhаа эхилээд бэлэн болоторнь — өөрынгөө хүсэ шадалаар бүтээдэг. Бэлэн гэрнүүдые досоо талын ажал дүүргэгшэдтэ тушаана.

Энээнhээ урид модоор гэрнүүдые баридаг Уринай участогай Ефим Игнатьевич Терентьевэй бригада комплексно болгогдоо. Бригадын хэдэн барилгашан шэнэ мэргэжэлдэ, шулуушадарханай, хабсаргагшын гагнууршын ажалда дүршэжэ байна.

Городhоо холын газарта hууриҗаhан хүдөө тосхонуудтахи барилгануудые түргэдхэхын тула Хурамхаанда хэдэн жэлэй саада тээ барилгын индустриальна бааза байгуулагдажа эхилээ hэн. Жэлдээ 5 мянган дүрбэлжэн метр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ хүсэтэй предприяти 1969 ондо ашаглалгада тушаагдаhан нэрэтэй. Теэд мүнөө хүрэтэр арай гэжэ 1,5 мянган дүрбэлжэн метр зүйлнүүдые үйлэдбэрилнэ. Эндэ ажаллаха кадрнууд бэлдэгдээгүй, предприятиин проектээр хараалагдаhан хүсэ шадалдаа хүрээ хүргэгдэхэнь мэдэгдээгүй байгаа. Иимэ ушарые хараадаа абажа, «Бурятцелинстрой» трест энэ предприятиие манай ПМК-гай мэдэлдэ үгэбэ.

Байгша оной апрель... гэнhээ энэ бааза ... мэдэлдэ орожо, ПМК... барилгын материал... участок гэжэ нэрлэ... болоо. Тэрэмнай модо ... рөөдэлгын, дархалан... хүүдтэй, модо хатааха ... зартай, хабсаргамал т... бетон зүйлнүүдые үй... рилхэ заводтой байха... Барилгада хэрэглэгдэ... до ой соо бэлдэхэ хү... ришэд участогта ажа... байна.

Участогай мүнөө ... байдал ехэ тулюур. За... зарим түхеэрэлгэ ... тодхогдоогүй байтараа ... шаржа хэрэглэлhээ ... Мүн цехүүдые шэнэ... болбосон түхэлтэй бо... хэрэгтэй. Эндэ ажалла... дэлмэришэд дутал... ПМК-гай хүдэлмэри... участогай коллектив... мүн бусад олон асуу... дые шиидхэхэ уялга... лоо.

Барилгын матери... дай участогта, мүн ... нын бусад участо... ажаллаха хүдэлмэри... бэлдэхэ асуудал ехэ ... болонхой. Хирпиисээр, ... панелеэр, хабсаргамал ... мэр-бетон хэрэгсэл... барилга бодхохын ... hайн бэлэдхэлтэй, ... мэргэжэнги байха хэ...

Трестын дэргэдэхи ... курснуудта башенна кр... дай крановщигуудые, ... гагнууршадые, экска... щигуудые hургахаар ... гээнэбди. Мүн бригад... та ажаллажа, мэргэж... далха hуралсал эмхид... Харин нэгэ мэргэжэл... хаhаа гадна, 2—3 онд... доо ажал дүүргэжэ ... хүдэлмэришэд комп... бригаданuудта ажа... ёhотой.

Мүн ажалай журам... жүүлхэ, хүдэлмэри... даажа абаhан ажал... харюусалга дээш... асуудалда саашадаа ... харал хандуулха бол...

Манай коллектив ... хэндэ хоёр миллион ... түхэригэй барилга... ралгын хүдэлмэри ... баритай. Энэнэ дүр... юм. Байгша оной ... нуудые. хараалагда... болзор соонь аша... тушаахатай хамта ... жэлдээ 5 мянган ... хабсаргамал түмэр... зүйлнүүдые үйлэд... хүсэ шалалдань хүр... рилгада индустриал... арга үргэнөөр хэрэгл... рилго урдаа табиг...

Эрхүү.

Москваhаа 7273 километр холо, Транссибириин түмэр зам дээрэ Бам гэжэ багахан станци бии юм. Тэрэ станци мүнөө олон хүндэ мэдээжэ болобо. Бам-Тында гэжэ түмэр замай барилга этээл эндэhээ эхилжэ, Яхадай газар дээрэхи баян уурхайнууд тээшэ татагдаха юм.

Энэ түмэр зам 1975 ондо ашаглалгада орохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ түмэр замай 60-дахи километр.

ТАСС-ай фотохронико.

МАГТААЛТАЙ БРИГАДИР

Василий Батлеевич Никифоровичой хоёр жэлэй урда тээ Соёдой сомоной Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлжэ байhыень колхозой 2-дохи бригадын бригадираар табиhан юм. Энэншье удхатай байгаа. Юуб гэхэдэ, хада газар өөрын онсо шэнжэтэй бшуу. Отара, гүүртэнүүдынь колхозой түбhөө холо байдаг. Тиишэ хүрэжэ ошохо харгы замынь муу, гансал морёор хүрэжэ ошохо аргатай. Өөрөө хүдө эмээл морёор ябажа, малшадайнгаа ажабайдалаар, ажаhуудалаар hонирхожо, хамаг юумэндэ hанаагаа зобожо, колхозоо урагшань татахые оролдожо байдаг хүниие бригадираар табиха ёhотой байгаа. Василий Батлеевич эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн. Колхозой правлениин дурадхалые тэрэ дэмжээд, энэ харюусалгатай тушаал тушаажа абаа hэн. Бүри түрүүндээ бригадираар саг зуура хүдэлhэн тула мэгдээгүй. Олоhон дүй дүршэлынь эндэшье үнэтэй болоо.

Василий Батлеевич hүбэлгэн, бэрха хүн. Малшад тэрэниие хэзээ бүхэндэ хүлеэн абадаг, дутагдалнуудаа зүбшэн хэлсэдэг, захяа найдалаа дуулгажа байдаг байна.

Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой 2-хи бригада хамта 1600 хайнаг, hарлаг үнеэдтэй, 2000 хонидтой, 370 адуутай юм.

Үнгэрэгшэ зун бороо хура ехээр орожо, мүртэй үбhэ тэжээлшье абхуулаагүй. Үбэл болохолоор урда урдынхиhаа зузаан саhан унажа, малшадта бүришье уршаг ушаруулаа. Иимэ ушарта үндэр hарьдагуудые абируулан, холо дээрэ отара, гүүртэнүүдээ урилжа, малаа ехэнхидээ бэлшээриин хүсөөр ондо оруулаа.

Бригадирай хүдэлмэрилэ улам ехэ бэрхэшээл ушарба. Теэд Василий Батлеевич түдэгэсэжэ байнгүй, саг болзор соонь малшадаа үүлэтэй үндэр hарьдагуудай хагданда малаа бэлшээхыень зүбөөр хубаарилаа. Бидэ адуушан Фёдор Сындеевич Сононовтой уулзажа хөөрэлдөө бэлэйбди. Тэрэнь колхозой түбhөө 30 модоной зайда, Аршаан жалга гэжэ газарта үнинэй адуушан Бадма Цыреторович Наханцаковтай суг хүдэлжэ байдаг.

Иимэ хүнүүдэй урма зоригые үргэхэдэ, арад зоной хэлсэдэгэй ёhоор, уула хабсагайшье урбуулхадаа болохол. Энээниие колхозой үнинэй түрүүлэгшэ А. Н. Налханов hайн ойлгодог.

Ц. ХАМАЕВ.

Байгалай баялиг—арадай баялиг

САХИН АРЬБАДХАХА, ГАМТАЙГААР АШАГЛАХА

ҮНИ ХОЛОhОО ХОЙШО Байгал нуур арюухан далай, алдарта Байгал гэжэ суурханхай. Хэрбээ нуур талмайгаараа дэлхэй дээрэ долоодохи hуури эзэлдэг hаа, гүнзэгыгөөрөө булташhаа холо булюу (1620 метр). Газар дэлхэйн дабhагүй, арюун тунгалаг уhанай хэрин процентнь эндэ байдаг. 336 гол, мүрэн жэл бүри 60 кубическа километр уhаяа Байгалда шудхадаг, харин тиихэдэ гансал Ангар мүрэн эндэhээ эхи абадаг юм.

1.800 түрэлэй амитанай ба ургамалай аймаг энэ нуурта бии. Эдэнэй 1.200-ниинь ганса Байгал соо ажамидардаг байна. Ушкани гэдэг олтирогууд шадар, мүн нуурай дундуур хубида хаб загаhад дайралдадаг. Энэ хадаа Байгал нуур соо ажамидардаг hүн тэжээлтэ амитадай ори ганса түлөөлэгшэ мүн. Хайшан гээд энэ гоё hайхан хаб загаhан нуурта бии болоо гээшэб? Энээн тушаа хэдэн багсаамжа түхайламжанууд бии. Хаб загаhан Хойто мүльhэтэ далайда шудхадаг мүрэнүүдэй урасхал өөдэ баатаршалгата аяншалга хэhэн байгаа гээд эдэнэй нэгэн дотор хэлэгдэнэ. Байгал нуур соо 30—35 мянган толгой хаб загаhан тоологдодог, эдэнэр гүрэн түрын харууhан доро байдаг юм. Амидыгаар түрэдэг загаhан — тоhон жараахайгаар эдэ хооллодог. Гурбадахи-табадахи жэлдээ эдэнэр үдэжэ захалдаг байна. Тэрэ 4.000 хүрэтэр жараахай гаргадаг.

50 ондоо түрэлэй загаhан Байгал соо, тэрэнэй булан тохойнуудаар ажамидардаг юм. Омоли, hэлбэрhэн, хадаран, зэбгэн, тула, хилмэ, алгана, сурхай, ялаагана, булуусхай, гутаар, хөөлэнтии гэхэ мэтэ түрэлэй загаhадые олзоборилон барихада, ашаг үрэ ехэтэй байна. Сибириинхидэй баталhанай ёhоор, омоли хадаа Байгал нуурай гүн гүнзэгыдэ байдаг юм. Амтанайнгаа талаар энэ загаhан дэлхэй дээрэ суурхадаг.

Үнгэрhэн зуун жэлэй дүшөөд онуудай үеэр Байгал дээрэhээ жэлдээ 87 мянган центнер энэ үнэтэ загаhа баридаг байhан hаа, манай зуунай эхин багта 7.380 центнер хүрэтэрөө унаhан байгаа гээд документнүүд дотор хөөрэгдэнэ. Энэ үе соо хилмэ загаhа барилга 30 дахин хороо. Гол түлэб түрьhээ хаяха үедэнь эдэниие хэтэрмэ олоор баридаг ушар энээнэй шалтагаан болоно. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин hүүлээр байдал үндэhөөрөө хубилаа. Омоли, хилмэ загаhадые ехээр барихыень Совет правительство хорижо, нарин хиналта тогтоогоо hэн. Байгал нуур соо ажамидардаг үнэтэ загаhадые искусственна аргаар үсхэбэрилхэ түрүүшын туршалганууд 1920 онhоо эхилhэн байгаа. Омолиин тоо толгойе хүсэлдүүлхын тула 20 гаран жэл хэрэгтэй болоо. Тиин дүшөөд онуудта загаhашадай гүльмэ, губшуурнууд дахинаа хүндэржэ, олзотой омогтой боложо эхилээ бэлэй.

Тэрэ үедэ 60—80 мянган центнер гэхэ гү ,али жэлдээ нуур сооhоо олзоборилон баригдадаг бүхы загаhанай 75 процентнь омоли байгаа. Бүхы юумэн жэгдэ hайн hэн: Байгал нөөсэ баялигаа хүнүүдтэ бэлэглэн түхөөхэ, харин тиихэдэ хүн зон тэрээндэ анхаралаа хандуулха. Гэбэшье хүшэр бэрхэтэй үе саг оршон ерэбэ. Дайнhаа шалтагаалан, Сибириин арюухан далай, алдарта Байгал бүхы нөөсэ баялигуудаа сүм дэлгэн үгэхэ баатай болоhон юм. Дайнай үедэ, арадай ажахые hэргээлгын жэлнүүдтэ омоли ехээр бариhан дээрэhээнь Байгал нуурта энэ үнэтэ загаhан нилээд хороhон байгаа. 1967—68 онуудта 10—11 мянган центнер омоли олзоборилон баригдаа hэн. Тиихэдэнь нуурта дахинаа туhалха шухала хэрэгтэй болобо. «Байгал нуур шадархи байгаалиин баялигуудые сахин арьбадхаха ба гамтайгаар ашаглаха хэмжээнүүд тухай» тогтоол СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1969 ондо абаа hэн. Энэ тогтоолой үндэhөөр омоли олзоборилго долоон жэлээр, 1976 он болотор хоригдон хой.

Энээнhээ хойшо ялаагана, алгана, сурхай, гутаар, булуусхай, хөөлэнтии түрэлэй загаhадые баридаг (жэлдээ 40—45 центнер) болоо. Гансал загаhа үсхэбэрилдэг ажахынууд энэ үнэтэ загаhа багахан хэмжээгээр бариха зүбшөөл абанхай юм. СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин таhагай лимнологическа институт загаhа барилгые хорихо, эдэнэй болзор тодорхойлхо хэрэгтэ научна үндэhэ баримта олгоhон байна. Институт нуурай байдал шэнжэлдэг, оршон тойронхи байгаалиин нөөсэ, баялиг бузарлалгые hэргылхэ, гамтай hайнаар ашаглаха зууршалгануудые үгэдэг байна. СССР-эй Науканuудай академиин гэшүүн-корреспондент, профессор Галазий тус институдые хүтэлбэрилнэ. Тэрэ ингэжэ хэлэнэ:

— Загаhа барилгые хорихо үндэhэ баримта хэхэhээ гадна, нуурай загаhанай баялигуудые сахин хамгаалха, арьбадхан олошоруулха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэбди. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1971 оной июниин 16-да абаhан «Байгал нуур шадархи байгаалиин баялигуудые сахин арьбадхаха ба гамтайгаар ашаглаха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол эдэ хэмжээ ябуулганuудые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ ехэ туhа хүргөө. Байгал нуурые сахин хамгаалха талаар промышленна предприятинуудай зорилгонууд тогтоол дотор тодорхойгоор табигдаhан байна. Жэшээлэн хэлэбэл, «...зохихо сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй барилгын гүйсэд дүүрэтэр Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинат ашаглалгада оруулалгые хорихо». Эрдэм-шэнжэлэлгын олохон эмхи зургаанууд экспедицинүүдээ энэ алдарта далайн эрьенүүд худар эльгээнэ. Хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхын тула СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин президиум шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые залан хүтэлбэрилхэ комисси эмхидхэн байгуулаа hэн. Комисси түрүүшын программа зохёогоод, бэелүүлжэ байнхай. Энэнь нуурай нөөсэ баялигуудые сахин хамгаалха, арьбадхан хүгжөөхэ арга олгохо байна.

Байгал нуурай гүн гүнзэгын «хаан» гэжэ суурхаhан омоли загаhан тушаа үшөө дахин тогтон хэлэе.

Загаhа үсхэбэрилдэг заводууд омолиин hүрэгые үргэдхэн олошоруулха гол шухала арга нүхэсэл болоно. Мүнөө үедэ Байгалай эрьедэ омоли үсхэбэрилгын хоёр завод хүдэлдэг. Большереченскэ (жэлдээ 80 миллион түрьhэ гаргаха хүсэтэй), Чивыркуйска (жэлдээ 280 миллион түрьhэ гаргаха хүсэтэй). Жэлдээ омоли... миллиард түрьhэ, ... 2 миллион түрьhэ ... хүсэтэй Сэлэнгын... най заводой, жэл ... омолиин 1 миллиард ... гаргаха аргатай Хо... галай загаhанай за... рилга 1975 ондо ... юм.

Искусственна арга... гаhадые үсхэбэри... урэтэй гээшэ гү? ... турша соо хүдэлжэ... Большереченскэ за... заводой дүй дүр... асуудалда харюуса... бидэнэртэ туhалжа ... Омолиин түрьhэ ү... дэг фабрикын бари... урда тээ (1933 он... гол мүрэнүүдтэ түр... хаяа ябаhан 10... центнер загаhан бар... байгаа. Арбан жэлэ... хэдэ, түрьhээ ха... центнер загаhан бар... харин мүнөө 5 мян... центнер загаhан бар... байха юм. Түрүү... миллион байhан ... 1,5 миллиард хүр... hэн абтана. «Н... үсхэбэрилэгдэhэн ... рэлхидhөө 1,5—2 ... гөөр хүгжэнэ. Мүн ... соо омолиин нөөс... гууд дайнай урда тэ... нүүдэй хэмжээндэ... жэ мэргэжэлтэд ...

Леонид МОНЧИНСК...

АПН-эй корреспондент...

һунгалтые угтуулан

Манай хөөрэлдөөн

ГОЛ АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНА

Манай республикын ажалшад СССР-эй Верховно Со... ведтэ һунгалтын үдэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын ...ёо оролдожо байнхай. Һунгалтада бэлэдхэл хэр ...ргэ ябажа байнаб гэһэн асуудалаар манай коррес...ндент хэдэн харюусалгата нүхэдтэ хандаһан байна. ...дэнэй харюу доро үгтэбэ.

КПСС-эй Зэдын райкомой ...опаганда ба агитациин та...гые даагша В. Е. ГАР...АЕВ: Һаяхан аймагай тү...ай агитаторнуудые (булта...а 78 агитатор юм) райком...о суглуулжа, болохоёо бай...н һунгалтануудай үедэ ...итаторнуудай дүүргэхэ ...лга тухай хэлсээд, агит...ллективүүдэй хүтэлбэри...ишэдэй ямар хүдэлмэри ...уулжа байһан тухай too...шагнаабди. Гэхэтэй ...хамта бухы аймагай агит...ллективүүдые хүтэлбэ...рилэгшэдэй семинар боло... «СССР-эй бүхы һунгаг...дта, гражданинуудта ...ПСС-эй ЦК-гай, ВЦСПС ...хандаһан Хандалгануу... һунгагшадта тайлбарил... үгэхэ тухай хөөрэлдөөн ...ооо. Петропавловскэ тос...ной, «Мир» колхозой, ...рьёогой совхозой партий... организацинууд хүн зо... дунда энэ шухала доку...ментнүүдые үргэнөөр тайлбарилжа байна. Агитпунктнууд һайнаар шэмэглэн гоёогдонхой, һунгагшад сүлөө сагтаа тэндэ олоороо сугларна.

ВЛКСМ-эй райкомой үүсхэлээр комсомолой бүхы организацинуудта залуу һунгагшадта ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Мүн лэ комсомолой райкомой үүсхэлээр аймагай залуу һунгагшадай суглаан һонирхолтойгоор боложо үнгэрбэ. Зэдын аймагай үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө СССР-эй Верховно Соведтэ болохо һунгалтын үдэрые ажалай эдэбхиин, политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа байна.

КПСС-эй Баргажанай райкомой таһагые даагша К. Н. БАНАЕВ: СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтада бэлэдхэл мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Аймагайнгаа бүхы агитаторнууд ба политинформаторнуудые суглуулжа, тэдэнэй зорилгонууд тухай хөөрэлдөө бэлэйбди. СССР-эй бүхы һунгагшадта, гражданинуудта КПСС-эй ЦК-гай, ВЦСПС-эй хандаһан Хандалгануудые хүн зоной дунда тайлбарилан ойлгуулха талаар агитколлективүүдһээ гадна, хэдэ хэдэн бүлэгүүд эмхидхэгдээ. Багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинскэ, партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд энэ бүлэгтэ оруулагдаа. Баргажанай адаг, Үүрэг, Хилгана, Баргажан тосхонуудай агитколлективүүд эдэ Хандалгануудые һунгагшадай дунда тайлбарилна. Һунгалтын бүхы участогуудта һунгагшадай списогүүд бэлэн болонхой, агитпунктнууд өөрынгөө түсэбөөр тааралдуулан, һунгалтада бэлэдхэлээ ябуулжа байна.

Улаан-Үдын КПСС-эй Октябрьска райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша И. П. ПАРФЕНОВ: Түрүүшээр иимэ тоонуудые дурдахамни: район соохи 37 агитпунктмнай үүдэеэ сэлинхэй һунгагшадые угтажа байна. Предприятинууд болон эмхи зургаануудтамнай 112 агитколлектив тоологдоно. Район доторнай бүхыдөө 1.300 агитатор мүнөө ажаллажа байна. Манай райондо дүрбэн жэлэй туршада шэнээр бии болоһон 40-дэхи кварталай 17-дохи һургуулида, мүн 43-дахи, 45-дахи һургуулинуудта һунгалтада бэлэдхэл һайнаар ябуулагдана. Эдэ һургуулинуудта залуу һунгагшадтай уулзалганууд болоно, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд уншагдажа, СССР ороной бүхы һунгагшадта КПСС-эй ЦК-гай, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгануудые тайлбарилан ойлгуулна. Тэрэшэлэн 17-дохи һургуулида зүбшэл, тайлбари үгэхэ стол эмхидхэгдэнхэй. Һунгагшад эндэ юридическэ, медицинскэ ба педагогическа темэнүүдээр дүүрэн харюу абаха аргатай болонхой. Бүхы агитпунктнууд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэнь залуу һунгагшын, агитаторай булан, стенднүүд бии юм.

Манай районой һунгагшад эдэ үдэрнүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудтай уулзажа байна.

Гаваныы Реглэ гэжэ хүдэлмэришэдэй райондо Кубын хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэдэг газар бии юм. Энэ хадаа: «В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ добуун» гэжэ нэрэтэй. 1924 ондо эндэ болоһон уй гашуудалай митинг дээрэ тэрэниие нигэжэ хүдэлмэришэд нэрлэһэн байна. Революциин илан мандаһанай һүүлээр энэ добуун дээрэ хүүгэдэй саад баригдажа, мүн лэ В. И. Ленинэй нэрээр нэрлэгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: саадай үхибүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

* * *

«Бидэ булта юумэ өөһэдөө хэхэ дуратайбди» (Польшо).

ТАСС-ай фотохронико.

ҮХИБҮҮДЫЕ ХАМГААЛХА УЛАС-ХООРОНДЫН ҮДЭРЫЕ УГТУУЛАН

...РОЕКТНЭ БА ...ДЭРЭЛГЭ ХЭДЭГ ...ХИНҮҮДЭЙ ...ДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ...ХЭСОЮЗНА ...БЛӨӨН

...Проектнэ ба бэдэрэлгэ хэ... эмхинүүдэй хүдэлмэри...шэдэй бүхэсоюзна зүб...н майн 28-да Москвада ...гдэбэ.

...КПСС-эй ЦК-гай Полит...рогой гэшүүн, СССР-эй ...нистрнүүдэй Соведэй Тү...лэгшэ А. Н. Косыгин, ...Р-эй Министрнүүдэй ...дэй Түрүүлэгшын нэгэ...срлогшо К. Т. Мазу..., СССР-эй Министрнүү... Соведэй Түрүүлэгшын ...шонор Н. К. Байбаков, ...Т. Новиков, КПСС-эй ...гай таһагуудые даагша..., министерствэнүүдэй ба ...н зургаануудай хүтэл...лэгшэд, зүблөөнэй пре...умдэ һууга.

...ПСС-эй ЦК-гай Гене...на секретарь нүхэр Л. ...режнев түрүүтэй КПСС-... ЦК-гай Политбюро хүн...эй президиумдэ ехэ ...лтэтэйгээр һунгагда... байна.

...СР-эй Министрнүүдэй ...эй Түрүүлэгшын ор..., СССР-эй Госстройн ...лэгшэ И. Т. Новиков ...СС-эй ЦК-гай декабриин ...3 он) Пленумэй тогтоо... проектно-сметнэ хэрэ... һайжаруулха асуудал...ар парти, правительст... шиидхэбэринүүдые бэе...хэ талаар проектнэ ор...ацинуудай зорилго... гэһэн элидхэл хээ.

(ТАСС).

Онохойн модоной комбинат «Забайкаллес» комбинадай мэдэлэй предприятинууд соо эгээл томонуудайнь нэгэн гэжэ мэдээжэ. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ энэ предприятиин коллектив 15,5 миллион түхэригэй сэнтэй продукци бүтээн гаргаха түсэбтэй юм. Жэлэй туршада ута зандань буулгагдаһан 600 мянга гаран кубометр модо хюреөдэн тайраха, 200 мянга гаран кубометр хюреөдэмэл модо гаргаха, 200 мянган кубометр хэмжээтэй гэрэй хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ, зомгооһо, хибэдэһээр хэһэн 35 мянган кубометр плита үйлэдбэрилхэ, 30 мянган вагон модон хэрэглэгшэдтэ ашажа ябуулха зэргэтэйбди.

Манай комбинадай цех, участок бүхэн бүгэдэндөө хүсэ ехэтэ техникэ болон орёо оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Тэдэнэр имагтал электрын элшэ хүсөөр хүдэлгэгдэдэг гээшэ. Тиихэдээрээ манай комбинат һара бүхэндэ дунда зэргээр 1.600—1.700 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ хэрэглэнэ бшуу.

Онохой тосхон уруу дамжуулан үгтэдэг электрын элшын эхэнхи хубиие хэрэглэдэг байһан туладаа, манай комбинат өөрынгөө хүсөөр, мүнгэ зөөреэр электро-дамжуулгын түхеэрэлгэ болон хэрэгсэлнүүдые заһабарилдаг, элшэ хүсэнэй гаргашалгые хинадаг уялгатай. Энэ талаар ехэ юумэн хэгдэдэгшье гээшэ. Эмхидхэлэй али олон хэмжээ ябуулганууды бэелүүлһэнэй ашаар 1974 оной түрүүшын дүрбэ һарын туршада 96,5 мянган киловатт-час электрын элшэ алмажа шадаһан байна.

Энэ алмалта туйлаха хэрэгтэ комбинадай арадай хиналтын бүлэг болон постнуудай оруулһан хубита ехэ. Саашадаашье электрын элшэ хүсэ гамтайгаар, зүбөөр хэрэглэхэ асуудал тэдэнэй саг үргэлжын анхарал доро байхань дамжаггүй.

Гэхэтэй хамта электрын элшэ хүсөөр хангаха хэрэгтэ шиидхэгдээгүй асуудал үшөө ушарһаар. Манай комбинадта зомгооһо болон хибэдһээр плита хэдэг цех 1971 оной декабрь һарада ашаглалгада үгтөө һэн. Жэл соо 35 мянган кубометр плита гаргажа байха хүсэ шадалтай цех юм. Мүнөө тэрэ цех проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүрэнхэй. Һаяар түс цех шэнэдхэн заһагдахань, тиихэдээ тэрэнэй хүсэн хоёр дахин ехэ болохо зэргэтэй.

Зүгөөр энэ цехэймнай хүдэлмэри ямаршье сагта минуташье зогсоогдожо болохогүй онсо технологитой юм. Тиимэ байн гэхэдэ, уридшалан огто мэдээсэнгүй «Бурятэнерго» электрын элшэ үгэлгөө ходо таһалдуулжархидаг ехэ муу аашатай. Иимэ гэб гэнтын таһалдаан манай үйлэдбэридэ хэмгүй ехэ тубэг ушаруулхаһаа гадна, айхабтар аюултай. Хамаг түхеэрэлгэнүүдэй гансата зогсошоходо, халтад гэхэдээл гал дүлэн соробхилжо, ехэ түймэр болошохоёо һанадаг шуу. Зогсошоһон оньһон техникые дахин хүдэлгэжэ, хүсэндэнь оруулхада, адагай — 3 час саг хэрэгтэй болодог.

Жэшээнь, 1973 ондо гэнтэ зайн галай унтарһанһаа боложо, энэ цех 30 гаран часай тушада хүдэлөөгүй. Тиигэжэ аяар 250—300 кубометр үнэтэй материал дутуу үйлэдбэрилэгдөө. Энэ жэлдэшье һанжарһан юумэн огто үгы. Январь—апрель һаранүүдай туршада 16 дахин цехэй хүдэлмэри зогсоо, гал түймэршье болон алдаа.

Иимэ байдал тушаа «Бурятэнергын» хүтэлбэрилэгшэдтэ нэгэтэ бэшэ мэдээсэгдэһэн, нюур нюураараа урдаһаа харалсажа, хөөрэлдэһэншье байгдана. Теэд ямаршье хэмжээн эдэнэй зүгһөө абтанагүй.

Энэ зайн гал тушаа үшөө нэгэ хэлэхэ юумэн манда бии. Онохой посёлогто энергосбыдэй отделени бии болгохо саг тулажа ерэһээр үнинэй. Хүдэлмэришэдэй энэ посёлогто манай комбинадһаа гадна, элдэб янзын 20 гаран предприяти, эмхи зургаанууд оршодог. 13 мянга гаран хүн зон ажаһуудаг. Эдэ бүгэдэн һара бүхэндэ дунда зэргээр 290—300 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргашалдаг. Энэнь манай комбинадай счётчигоор дамжуулан үгтэдэг юм.

Иимэ ехэ элшэ хүсэ гаргаа тээшэнь гаргашалха, тэрэниие хэр зүбөөр хэрэглэжэ байһые шалгаха, нарин хиналта табиха гээшэ манда ехэ хүндэ хүшэр, гарзатайшье байна. Эдэ бүгэдэн «Бурятэнергын» хүтэлбэрилэгшэдтэ үнинэй мэдээжэ. Бидэ аяар 1970 онһоо Онохой посёлогто энергосбыдэй отделени нээхыень гуйжа эхилээ һэмди. Энэ манай эриатые зүб мүр уруунь шиидхэхэ гэжэ оролдоногүй.

Хэрбээ Онохойдо тусгаар отделени нээгээ хада «Бурятэнерго» ехээр барышатаха байгаа. Сэхыень хэлэхэдэ, манай посёлок уруу дамжуулагдаһан зайн галые хайша хэрэгээр, гамгүйгөөр гаргашалдаг эмхи зургаанууд, предприятинууд, элдэб ёһо бусын аргаар хулгайлдаг айлнууд яһала олон. Комбинадай арадай хиналтын бүлэгэй, постнуудай гэшүүдэй шалгалта хэхэ үедэ иимэ таагүй ушар олон дахин дайралдадаг. Хэрбээ өөрын отделенитэй болоо һаа, хиналта һайжарха, түлбэриинь саг соонь суглуулжа абаха ямар ехэ элшэ хүсэ алмаха байна гээшэб.

Электрын элшэ хүсэ зүбөөр ашаглан хэрэглэхэ тухай асуудал һая Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитет заседани дээрэ зүбшэн хэлсээ. Эдэ дээрэ дурсагдаһан баримтануудта тушаа тэндэ дахин дабтан хэлэхэ ушар гараа. Гэбэшье «Бурятэнергын» РЭУ-гай хүтэлбэрилэгшэд урданайхи шэнги ямаршье бодото харюу дурдангүй үнгэрөө.

Теэд «Бурятэнергын» хүтэлбэрилэгшэд хэдыш болотор арадай хинагшадай дурадхалда иимэ албан хойрогоор хандаһан зандаа байха юм?

Арадай хиналтын булан

ХЭЗЭЭ ШИИДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛ БЭ?

Ц. ЦЫБАНОВ,
Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ.

«СОЁЛОЙ ХУБИСХАЛАЙ» ШЭНЭ ТҮХЭЛ

...өөнэй үе сагһаа хэдэн ...жэлэй урда тээ ажа..., эртэ урдын хитад ...оф Конфуциие, мүн ...удамарша Мао Цзэ...дүтын соратник, үг ...жалагша» гэжэ һая ...р нэрлэгдэдэг байһан ...Бяое шүүмжэлхэ ...ни Хитадта үргэлжэл... Газетэнүүдэй хууда..., митингнүүд болон ...ануд дээрэ, мүн за...най байшангуудай, ... гэрнүүдэй ханануудта ...гдадаг дацзыбао гэдэг ...ануудта тэдэ хоёрые ...лан хараана. Эдэнь ... арадай хорото дай... гэжэ соносхогдонхой. ...лан хэлэбэл, «соёлой ...залые, мүн литерату... искусствын талаар ...залые буруушаагаа» Линь Бяо гэмнэгдэнэ. ... хүдэлмэрилэгшэдэй ... дахяад сэбэрлэлгэ ... байна.

...лой фронт дээрэ 1971 ...хгдэһэн зарим хуби...ууд ба шэнэдхэлгэ... «соёлой хубисхалай» ... уряануудые шэнэ ...янзатай болгоһон ябаг...он доторхи маоцзеду... ёһо гуримые бэхи... зорилготой ябуулга...

...нь ямар удхатай бай...хэдэ, «Улаан үргөөн ...нойр», «Гурбан юр... хаан түрэ», «Мүрэ...атуур», «Баруун оро... аяншалга» гэжэ ...ческа дүрбэн роман ...е хориһон хорюул ...агдаһан байна. «Бү... зохёолнуудые улам ... бэшэхые уряалан, ...ргэжэлтэ интеллигенци... хитад удамаршад ...инь-жибао» газетээр ...лан 1971 ондо хан... байгаа.

...фуци ба Линь Бяое ...лхэ хүдэлөөн» гэһэн ...ээр хитад хүтэлбэрилэгшэдэй хоёр можын хоорондо үүдхэгдэһэн тэмсэлэй дахяад эхилхэ үеэр 200 шахуу шэнэ, дахин хэблэгдэһэн хуушанай зохёолнууд-романууд, зүжэгүүд, рассказууд болон шүлэгүүдэй суглуулбаринууд, хэдэн фильмүүд гараһан байна. Шэнэ «зохёолнуудай» олонхинь Мао Цзэ-дуниие магтана, тэрэнэй үзэл бодолые номноно, маоистнуудай политическэ уряануудые тайлбарилна. Совет орондо харша шаг шууяа татана.

«Соёлой хубисхалай» урда тээ үгтэһэн найман «жэшээтэ заабари» гэдэгтэнь тааруулжа, эдэ зохёолнууд бэшэгдэнхэй. Тиимэ «хубисхалай» ябуулагдажа байха үеэр тэдэ заабаринуудые Мао Цзэ-дунай һамган Цзян Цин үбгэндэнь һүгэдэн шүтэхөөр болгожо, шэнэдхэһэн, хубилгаһан юм ха.

«Соёлой хубисхалай» үеын ябуулгануудые «имагтал зүбөөр» ойлгохо ябадал туйлаха гэжэ эдэ зохёолнуудай авторнууд али болохоор оролдоно. «Шуургануудһаа уламжалан хабар болодог» гэһэн Чжау Лян-сынай романиие хитад хэблэл хорото зорилгодоо хэрэглэхын тула али бүхы аргаар магтана. 1968 ондо уурхай дотор, тайлбарилан хэлэбэл, «соёлой хубисхалай» түлэг дундаа ябажа байха үедэ болоһон ушарнууд тус роман соо бэшэгдэнхэй. Цзян Цинэй «жэшээтэ заабаринуудай» юрын схемээр тэрэ ном бэшэгдэһэн байна. Зохёолой «герой» Сун Те-бао үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн хүн. Эсэгэнь коммунист аад, япон эзэмдэгшэдээр саазалагдаһан юм ха. Сун Те-бао өөрөө долоон жэлдэ помещигэй мал адуулаад удаа тээнь партизануудай отрядта ябажа дайлалдаһан. «Соёлой хубисхалай» жэлнүүдтэ шахтын тэһэлгэшэдэй бригадые хүтэлбэрилөө, партячейкын секретарь байгаа. Шүүмжэлэгшэдэй хараа бодолой ёһоор, энэнь ямар һайн шэнжэ тэмдэгүүдтэйгээр харуулагданхайб? Хамагай түрүүндэ һуни орой болотор, лампын һүлэмхи гэрэл доро һуужа, түрүүлэгшэ Маогой зохёолнуудые шудалдаг юм гэнэ. Маогой хэлэдэгэй ёһоор, «тэдэнэй зэргэдэ олбороо шурган ородог», уурхайда эшээлһэн контрреволюционернүүдые элирүүлэн таниходань, эдэ зохёолнууд туһалдаг юм ха. Кадр хүдэлмэрилэгшэдэй, улад зоной 95 процентые үлэгшэ 5 процентэйнь «тэмсүүлхын тула» «элсүүлэн эмхидхэхэ» гэжэ Пекинэй удамаршад уряална. Хитадай 700 миллион зоной 5 процентнь 35 миллион хүн болоно бшуу. Бидэндэ эсэргүүсэгшэд, «ангиин дайсад» хаа хаанагүй: предприяти бүхэндэ, коммуна бүхэндэ, һургуули болон эмхи зургаан бүхэндэ бии гэжэ маоистнууд ходо хашхаралдана. Сун Те-баогой үшөө нэгэ онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, Маогой заабаряар «ангиин тэмсэл» ябуулхаһаа ондоо юумэн тухай шэбшэдэггүй. Нэгэеэ нүгөөдэнь хоблохо, тэдэниие мүрдэхэ мүшхэхэ, бүгэдые һэжэглэхэ, тагнуулшад бэшэ аа гү гээд, маргаха ябадал «ангиин тэмсэл» гэдэг роман соо харуулагданхай.

Совет байгуулалтада харша, Советскэ Союзда, совет хүнүүдтэ зэбүүрхэхэ ябадал дэбэргэхэ зорилготой олохон «зохёолнууд» бэшэгдэһэн байна. «Добтолон дабшалга» гэһэн Го Сянхунай роман, энэ талаар илангаяа убай һэнгэргүй байна. Советскэ Союзые Хитадай хэтэ заяанай дайсан шэнгеэр харуулна. Мао Цзэ-дунай «стратегическэ һанал бодолые» бэелүүлхын тула «дотоодын ба гадаадын ангиин дайсадтай тэмсэхын тула хунээйбинүүд — «түрүүлэгшэ Маогой солдадууд» Амар мүрэнэй эрье худар эльгээгдэнэ» гэжэ роман соонь хэлэгдэнэ. Советскэ Союзтай «хуушанайнгаа, мүн шэнэ үһөө харюугаа нэхэлсэхэ» гэһэн уряа романай гол удхань болоно.

Эдэнэй хажуугаар ондоошье зохёолнууд гарадаг. «Ехэ дабшалтын» ба «соёлой хубисхалай» үедэ болоһон зарим нэгэн ушарнуудые шадаха зэргээрээ зүбөөр харуулха гэжэ тэдэнэй авторнууд һэдэнэ. «Лю Шао-ци ба Линь Бяо шэнги мэхэ гохошод», «ангиин дайсад», «түрүүлэгшэ Маогой хараа шугамда эсэргүүсэгшэд» гэһэн нэрэнүүд тиимэ уран зохёолшодто юрэнхыдөө зүүлгэгдэдэг. Хамаг бүхы гэм зэмэнүүдые тэдэ эдээндэ тоходог юм.

«Ажабайдал» гэһэн нэрэтэй, авторайнь дурдагдаагүй романиие Хитадай хэблэл тиимэ зохёолой тоодо оруулна. 1972 ондо тайлбарилан хэлэбэл, политическэ хэрэгүүдтэ Линь Бяогой хабаадахаяа болиһоной һүүлээр, энэ роман хэблэгдэһэн байха. 1967 ондо «соёлой хубисхалай» ябуулагдажа байха үедэ хүдөө нютагуудаар юунэй болоһон тухай тус роман соонь хэлэгдэнхэй. «Партиин гол хараа шугамһаа хазагайраа», «соёлой ехэ хубисхалай шухала удха шанарые» хэрэгсээнгүй, тэрэнэй «угаа ехэ үрэ дүнгые» тооногүй. «Засагай түлөө тэмсэл гэһэншүү роман ормоглоо», «соёлой хубисхалай түүхые хазагайруулаа» гэхэ мэтээр авторыень гэмнэнэ. Шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, тэрэ хазагайруулга гээшэнь юун байгааб гэхэдэ, «соёлой хубисхалай» урда тээ засаг барижа байһан хүнүүд һайн шэнжэ шанартай, харин цзаофанинууд муу геройнууд болгогдон харуулагданхай гэнэ. Гэхэтэй хамта роман соо бодото байдал дүтэрхыгөөр харуулагдаа гэжэ зарим шэнжэлэгшэд мэдэрхэ баатай болоһон байна бшуу.

«Таофэндэ гурба дахин ороолго» гэһэн хүгжэмтэ драма Шаньси провинциин Тайюань городто хэблэгдэн гараа. Үйлэдбэриин хоёр бригадын харилсаан тухай тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Энэ драмые Пекиндэ тон шангаар шүүмжэлээ. «Соёлой хубисхалые» тоогоогүй, Лю Шао-циин ба Линь Бяогой хараа бодол зүбтүүлхые һэдэһэн зохёол гэжэ шэнжэлэгшэд тэрэниие тоолоһон байна.

Арад зоной дурладаг эстрадна жанрнууд, тусхайлан хэлэбэл, аман үгын шог зугаата рассказууд, энеэдэтэй хурса ушарнууд шүүмжэлэлэй шэнэ кампаниин урдуур һэргэжэ захалһан байгаа. Гэбэшье маоистнууд тэрэниие буруушаан хориһон байха юм.

Хитадһаа абтаһан мэдээнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, хитад хүтэлбэрилэгшэдэй бүлэг можо болоһон тэмсэл литература ба искусствын хэрэгтэ нүлөөлнэ, маоистнууд уран мэргэжэлтэ интеллигенцидэ һаймһархаяа болёод, сохихо наншаха, айлгаха политика баримталан бэелүүлжэ ороо. Тэдэнэр ондоогоор һанамжалагшадта бултандань эсэргүү шэнэ кампани ябуулна, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ээлжээтэ сэбэрлэлгэ хэжэ эхилээ.

М. ЯКОВЛЕВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ЗАХИЛААР

ПРАГА. Эндэхи «ЧКД» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй компрессорнэ заводой мэргэжэлтэд Советскэ Союзда эльгээгдэхээр хараалагдаһан «Ладога» түхэлэй хүсэтэ 90 турбокомпрессор бүтээжэ дүүргэбэ. Иимэ түхэлэй түрүүшын компрессор 1970 ондо бүтээгдэһэн юм. 90-дэхи компрессорыень энэ жэлэй сентябрь соо бүтээхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдаһан байгаа. Гэбэшье Прагын гидро-барилгашад республикые фашизмһаа сүлөөлһэн үдэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, совет захилые болзорһоонь урид дүүргэбэ. «Ладога» түхэлэй хүсэтэ турбокомпрессорнүүд совет захилаар Ленинградтахи Ленинэй нэрэмжэтэ Невскэ машина бүтээлгын заводто бэлдэгдэһэн документацяар Чехословакида бүтээгдэдэг байна. Эдэ турбокомпрессорнүүдые газай соргонуудта хэрэглэжэ болоно. «ЧКД» фирмын Прагадахи заводто бүтээгдэһэн 90 агрегат 1.500 километр газай соргын ажал хангаха юм.

МАРГИТ ХҮҮРГЭ ШЭНЭЛЭГДЭХЭНЬ

БУДАПЕШТ. Маргит олтирогые Буда болон Пешттэй холбодог Маргит хүүргые Венгриин ниислэлэй үзэсхэлэн һайхан газарнуудай нэгэн гэжэ тоолодог. 1948 ондо һэргээн бодхоогдоһонһоо хойшо тус хүүргэ Будапештын автомобильна гол харгынуудай нэгэн болонхой. Һүүлэй үедэ автомобильнуудай олоор ябадаг болоһон ушарһаа хүүргэ венгер мэргэжэлтэдэй бэлдэһэн проектээр һэльбэн шэнэлэгдэхэ. Һэльбэн шэнэлхэ ажал гурбан жэл соо үргэлжэлхэ юм. Хүүргын түхеэрэлгэнүүдые шалгаха, түмэрөөр хэгдэһэн зүйлнүүдыень жэбэһээ сэбэрлэхэ, бэхилэлгэнүүдэйнь 8 процентые һэлгэхэ ажал һэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэриин нэгэдэхи шатада хэгдэхэ. Хүүргые шэрдэхэдэ, 75 тонно шэрэ хэрэгтэй болохо байна.

ХИМИГҮҮД ЭРШЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАНА

БЕЛГРАД. Панчевадахи химиин комбинадай үндэр хоолой хотын алишье талаһаа харагдажа байдаг. Химиин индустриальна хурдан түргэн хүгжэлтые тэрэ гэршэлэн харуулна. 12 жэлэй саада тээ эндэ түрүүлэн минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилжэ эхилээ һэн. Энэнь үтэгжүүлгэ гаргадаг хэмжээгээрээ орон дотор эгээл ехэ предприяти болоно. Түрүүшын жэлнүүдэй туршада комбинат азотно үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо шэнэ цехүүд баригдаа, хуушануудынь һэльбэн шэнэлэгдээ. Мүнөө эндэ 2,5 мянган хүн ажаллана. Комбинат олһон зүйлэй продукци гаргадаг болоо. Мүнөө эндэ үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд баригдажа байна: ерэхэ жэлэй һүүл багаар комбинадта нефтехимиин завод ашаглалгада оруулагдаха юм.

ГРАФИГҺАА УРИДШАЛАН

БУХАРЕСТ. Һайн шанартай булад хайлуулдаг Тырговиштэхи заводой барилгашад энэ жэлэйнгээ түрүүшын дүрбэн һарын түсэбые дүүргэжэ амжаба.

Эдэнэр электро-хайлуулгын 10 тонно хүсэтэй хоёрдохи пеэшэнгые болзорһоо гурба һара урид ашаглалгада тушаагаа. Мүнөө предприятиин хабсаргагшад орёо зорилго урдаа табинхай: совет предприятинуудай эльгээһэн 50 тонно булад хайлуулха хүсэтэй пеэшэнгые тон богони болзорой — 45 хоногой туршада хабсаргажа, ашаглалгада тушааха юм. Олоһон дүй дүршэлыень, мүн түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаха, тодхохо ажалда хабаадаха совет мэргэжэлтэдэй туһаламжа бүхы ажалые графигһаа нилээд урид дүүргэхэ арга румын барилгашадта олгохо. Гадна прокатна станиие болзорһоонь һараар урид ашаглалгада оруулха уялга абанхай. Түрүүшынь продукци энэ жэлдэ абтаха байна. Румын металлургиин шэнэ предприятиин барилга 1975 ондо дүүрэхэ юм. Эндэ жэлэй туршаа соо 600 мянган тонно элдэб янзын булад хайлуулагдадаг болохо.

ҺОНИН ТУРШАЛГА

БУДАПЕШТ. Венгриин «Волан» гэжэ автотранспортна трест һонин туршалга хэжэ эхилбэ. «Воланай» ашаанай хүсэтэ автомобильнууд Будапешт-Мишкольц, Будапешт-Печ, Будапешт-Сексард гэһэн замаар ашаа зөөхэ болоо.

Эдэ хотонуудта ашаа абаашаха предприяти, эмхи зургаан ашаагаа «Воланай» пунктда тушааха юм. Трестын машинанууд тэрэ ашааень хэрэгтэй сагтань хүргэхэ газартань абаашана. Энэнь ашаа шэрэлгын гаргашые нилээд доошолуулхаһаа гадна, автомобильнуудай ашаагүйгөөр миин гүйлгые хорооxo, хэдэн мянган тонно түлишэ алмаха, ороной автомобильна харгынуудые сүлөөлхэ арга олгоно.

БОЛГАРИИН ШАБАР АМҺАРТА

СОФИ. Шабар галдажа элдэб зүйлнүүдые бүтээдэг Болгариин үнинэй Троян хотын мастернуудай хэһэн урлалнууд орон дотор, мүн хилын саагуур суурхадаг. «Троянская керамика» гэжэ нэгэдэлэй предприятинуудай бүтээһэн продукци дэлхэйн 66 орондо эльгээгдэнэ. Предприятиин хүдэлмэришэд болгар урданай урашуулай ёһо заншалые даган дамжуулна. Эдэнэй урлаһан ваза, сувенир, элдэб янзын шабар амһартанууд гар урлалай уласхоорондын выставкэнүүд дээрэ харуулагдажа, олон шагналнуудта хүртэһэн юм. Шэнэ заводууд баригдаа, урдань бии байһан предприятинууд үргэдхэгдөө.

РИЕКЫН ПОРТЫНХИДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

БЕЛГРАД. Үнгэрһэн жэлдэ Риекын порт дээгүүр 5 миллион тонно элдэб ашаан зөөгдэһэн байна. Энэ жэлдэ портынхид энээнһээ ехэ ашаа зөөхэ гэжэ хараална. Түрүүшын гурбан һарын туршада эдэнэр 1.5 миллион тонно ашаа зөөгөө.

Эбтэй эетэй ехэ коллектив эндэ ажалладаг.

Риекын докернууд баян дүй дүршэлөө ороной бусад портнуудай ажалшадта дамжуулан үгэдэг. Тэдэнэр совет морягуудтай нүхэсэдэг. Риекэ Ялта хоёр — анда хотонууд. Советскэ Союзтай хани нүхэсэл, харилсаа холбоо хүгжөөлгэ Риекэдэ ехэ удха шанартай гэжэ хотын скупщинын түрүүлэгшэ Никола Павлетич мэдүүлбэ. Бидэ саашадаашье харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ, бэхижүүлхэбди.

ХАНИ НҮХЭСЭЛ

БЕРЛИН. ГДР-эй хүдөө ажахын тракторна парк мүнөө 146 мянган хүсэтэ машинануудһаа бүридэнэ. Хорин табан жэлэй саада тээхиһээ, Германиин социалис гүрэнэй бии болоһонһоо энэнь 20 дахин ехэ болоно. Энэ паркын гурбадахи хубинь — «СССР-тэ бүтээгдээ» гэһэн тэмдэгтэй машинанууд.

СССР-эй тракторнууд, комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинанууд ГДР-эй таряашадта ургасынгаа гарасые дээшэлүүлхэ арга олгоо: 1949 ондо гектар бүриһөө дунда зэргээр 24 центнер орооһон абтаһан һаа, 1972 ондо эгээ баян ургаса — гектарай 86,6 центнер орооһон абтаһан байна.

ГДР-эй газар, мал ажалые саашадань оньһожоруулга социалис хани харилсаанһаа, мүн СССР, ГДР, Болгари, Венгри болон Чехословакиин предприятинуудай хүдөө ажахын эрдэмшэнжэлэлгын институдуудай холбоонһоо дулдыдана.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД УРГАН БОДОНО

БУДАПЕШТ. Венгриин Арадай Республикын барилга болон транспортын талаар Гүрэнэй суглаанай комисси байрын гэр барилгын 15 жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай асуудал хаража үзэбэ. Түсэбэй ёһоор миллион байрын гэр баригдаха юм. Энэ программын ёһоор, үнгэрһэн 13 жэлэй туршада орон дотор 860 мянган шэнэ, болбосон түхэлтэй байра баригдаа гэжэ комисси тэмдэглэбэ. Үлэһэн хоёр жэлэй турша соо үшөө 170 мянган байра ашаглалгада оруулагдаха байна.

Байрын гэр бариха талаар хараалһан түсэбөө бэелүүлхэдэнь, венгер барилгашадта Советскэ Союз ехэ туһа хүргэнэ. СССР-эй туһаламжаар Венгридэ жэлэй турша соо 23 мянган гэр бүтээхэ хүсэтэй барилгын долоон томо ехэ комбинат ашаглалгада үгтэһэн байна.

ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ЕХЭ

ГАВАНА. Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар Кубын Санта-Клара (Лас-Вильяс провинци) хотодо бодхоогдоһон механическа завод ашаглагдажа эхилһээр арбан жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Металл болбосоруулдаг энэ томо предприяти национальна экономикын, саахарай, горнорудна, хүнгэн машина бүтээлгын гэхэ мэтэ гол һалбаринуудта запасной частьнуудые, мүн ургаса хуряаха болон хүдөө ажахын зарим продуктнуудые буйлуулха оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээнэ.

1959 ондо революциин илан мандаһанай һүүлээр, СССР болон социалис бусад оронуудай туһаламжаар олтирогой элдэб нютагуудта металл болбосоруулгын, машина бүтээлгын хэдэн арбаад предприяти баригдаһан, һэльбэн шэнэлэгдэһэн байна.

(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

1960 ондо Москва хотын Лужники стадион дээрэ цыган арадай искусстватай танилсалга болоhон юм. Тэндэhээл эхи табигдаhан цыгануудай дуу, хатарай «Ромэн» гэжэ ансамбль байгуулагдаhан байна.

Арбаад жэлэй туршада тус ансамбль оронойнгоо хото городуудаар, хүдөө тосхонуудаар ябажа, hонирхолтой концертнүүдые харуулна. Тиин өөhэдөө нилээд дүршэлтэй, онол шадабаритай болоо.

Москвадахи «Ромэн» театрай найруулан табигшад, РСФСР-эй габьяата артистнар Р. Лебедев, И. Хрусталев гэгшэд ансамблиин программа бэлдэлсэдэг байна.

Орон доторoo hайн суутай болоhон цыгануудай «Ромэн» ансамблиин коллективэй табиhан концертые манай республикын хото, хүдөөгэй ажалшад hаяхан hонирхон хараба.

Эстрадна бусад бүлэгүүд манда айлшаар ходо ерэжэл байдаг гээшэ. Теэд алиниинь

ИППОДРОМДО ЕРЭХЫЕТНАЙ УРИНАБДИ

Нёдондо жэлдэ республикымнай 50 жэлэй алтан ой гүйсөө гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Энэ ехэ hайндэртэй дашарамдуулагдан, гоё hайхан байгаалитай Дэдэ-Онгостойдо ипподром шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтөө hэн. Алтан ойн hайндэрэй найр наадан тэндэ сэнгүү hайханаар үнгэргэгдэжэ, бүхэ барилдаан, мори урилдаан, hур харбалга боложо, олон түмэн сугларагшадые hонирхуулhан байна.

Мүнөө ипподром дээрэ зунай сезон нээгдэжэ, ерэхэ амаралтын үдэр—июниин 2-то мори урилдаан болохонь. Гүйгөөшэ, хатарша хүлэгүүдэй хурдание туршаха энэ наадаар хүн зон hонирхохо байна. Тиихэдэ эдеэ хоол, элдэб ундa худалдаха кафе хүдэлхэ.

Саашадаа амаралтын үдэр бүхэндэ мори урилдаалгатай иимэ найр наадан ипподром дээрэ үнгэргэгдэжэ байха юм. Тиимэhээ амаралтынгаа үдэрнүүдые сэнгүү зохидоор үнгэргэхэеэ иишэ ерэжэ байхыень ниислэл хотынгоо ажалшадые уринабди.

Н. САНЖИЕВ,
гүрэнэй конюшниин үйлэдбэриин таhагай начальник.

„РОМЭН"—УЛААН-ҮДЭДЭ

шье хадаа адлил амжалтатай ябадаг. Харин «Ромэн» ансамблиие хараха дуратайшуул тон олон. Юуб гэхэдэ, цыган арадай искусство бусадhаа онсо өөрын шэнжэтэйнь мэдээжэ. Нүүдэл ажаhуудалтай цыгануудай бэлиг шадабаряар, дуу, хатараар уран зохёолшод ехэтэ hонирходог байhан шуу. Гал дүлэн шэнги аяг аашатай, гүрбэл шэнги бэетэй, хурса хара харасатай цыган эхэнэрнүүдэй образуудые А. С. Пушкин, М. Горький, А. Куприн болон бусад харуулhан байдаг.

«Ромэн» ансамблиин артистнарай хатар наада хаража, ирагуу дуунуудыень шагнажа, классическа литературын образуудые hанан hанан hуугаабди.

Концертые хүтэлэгшэ Раиса Огнева түрүүлэн гарахадаа, цыган эхэнэрэй маяг гансата харуулаадхина. Саашаа хатаршад Людмила ба Борис Каракозовтоной, Ольга Дубровскаягай хатарнууд ехэтэ hонирхогдоо. Цыган хатарые хүнгэн солбоноор гүйсэдхэдэг Борис Лангус харагшадай зүгhөө магтаалда хүртэжэ, нэрьемэ альга ташалгаар хэдэ дахин угтагдаhан байна. Цыган дуунуудые гүйсэдхэгшэд тон олон, янза бүриин байгаа. Тэдэнэй дундаhаа Николай Конденкые онсо тэмдэглэмээр. Тэрэ хадаа «Цыганские напевы» гэжэ кинофильмдэ дуунуудые гүйсэдхэhэн юм. Тус фильм харагшад Н. Конденкын дуунуудые hонирхон шагнаhаа байха.

Цыган дуу, хатарые гитарагүйгөөр гүйсэдхэхэнь бэрхэтэй юм. Гитарагүй цыган—цыган бэшэ гэжэ зон хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, хэдэн гитаристнуудай хүгжэм доро дуу, хатар гүйсэдхэгдэнэ. Энэ ансамблиин гитарист, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадагша, бүхэсоюзна конкурсын лауреат Авай Лиманский тон бэлигтэй мэргэжэлтэ байhанаа харуулаа.

«Ромэн» республикымнай ниислэл хотодо хоёрдохёо айлшалжа ерээ.

В. ТОКТОХОЕВА.

ВЛКСМ-эй гэшүүн Татьяна Данчинова Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада ажалладаг. Татьяна юhэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабарие декабриин 20-до дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур 500 килограмм продукци тушааха гэhэн социалис уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Данчинова ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

БАГШЫН ИНСТИТУДТА

ШАН БАРЮУЛАГДАБА

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын коллеги болон РСФСР-эй гэгээрэлэй, дээдэ hургуулинуудай, научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай республиканска комитедэй президиумэй хамтын зүблөөн hаяхан болобо. 1972—1973 онуудай hуралсалай жэлдэ студентнэрэй ажаллаха, ажаhууха, амарха эрхэ байдалые эрхим hайнаар эмхидхэхын түлөө багшанарай институдай хоорондо соносхогдоhон харалга-конкурсын дүн энэ зүблөөн дээрэ хаража үзэгдөө.

Дээдэ hургуулинуудай олохон коллективүүд жэл бүри үнгэргэгдэдэг зангшалта энэ харалга-конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ эндэ тэмдэглэгдээ. Буряадай багшанарай институт үнгэрэгшэ hуралсалай жэлдэ студентнэрэй ажаллаха, ажаhууха, амарха эрхэ байдалда ехэхэн анхарал хандуулаа гээд зүблөөнэй шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Социалис хуули ёhо хүндэлжэ, ниитын эд зөөрие гамнажа ябахаар студентнэрые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри эндэ нилээд hайжарhан байна.

Иигэжэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт шангай hууринуудай нэгые эзэлжэ, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын, профсоюзай республиканска комитедэй Хүндэлэлэй грамотада, 1000 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ. Мүн профсоюзай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, онсо шалгарhан студентнэр шангуудта хүртэhэн байха юм. Дүн хамта 250 түхэригэй шангууд барюулагдаа.

БҮХЭСОЮЗНА КОНФЕРЕНЦИДЭ ХАБААДАХАНЬ

Багшанарай институдай ректорэй нэрэ дээрэ баяртай мэдээсэл дуулгаhан бэшэг ерээ. СССР-эй Гэгээрэлэй министерствын коллегиин гэшүүн, студентнэрэй научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэй талаар Бүхэсоюзна соведэй педагогическа секциин түрүүлэгшэ В. К. Розов энэ бэшэгэй доро гараа табиhан байба. «Дээдэ hургуулинуудай студентнэр — арадай гэгээрэлдэ» гэhэн Бүхэсоюзна научна конференцидэ хабаадалсахын тулада студентка Д. Т. Гармаевае Ростов-на-Дону хото эльгээгыт гэжэ энэ бэшэг соогоо дурадхаhан байгаа бшуу.

Дулма Гармаева түүхэ-хэлэ бэшэгэй факультедэй буряад хэлэ бэшэгэй отделениин табадахи курсда hурадаг юм. Хоёр hара шахуу сагай үнгэрхэдэ тэрэ дипломоо абажа, ажабайдалай үргэн замда гарахаяа байна.

Дулма Гармаева студентнэрэй научно-практическа конференцидэ нэгэнтэ бэшэ хабаадалсаhан, олохон элидхэл хэhэн байха юм. Городой бүхы дээдэ hургуулинуудай хамтын научно-практическа конференциин болоходо хэдэн студентнэрэй бэшэhэн элидхэлнүүд студентнэрэй Бүхэсоюзна научна конференцидэ эльгээгдэхээр зуур шалагдаа бэлэй. Тиихэдэ Д. Т. Гармаевагай элидхэл тэдэнэрэй тоодо оролсоо hэн.

Москвада үнгэргэгдэhэн конкурсдо шанга шалгалта дабажа гараад, нютагаймнай студентка Бүхэсоюзна конференцидэ хабаадалсаха болобо гээшэ ааб даа. Энэнь ехэхэн амжалта болоно. Юуб гэхэдэ, Дулма hонирхолтой темэ шэлэжэ абаhан байгаа бшуу. Тэрэнэй бэшэhэн элидхэл: «hуралсалай предмедтэ hурагшадые hонирхуулхын тула шэнэ материал гараха үедөө таарамжатай hайн аргануудые хэрэглэхэ» гэhэн гаршагтай юм. Доцент Г. Ц. Молонов научна хүтэлбэрилэгшэнь байгаа.

Бүхэсоюзна конференци Ростов-на-Дону городой багшанарай институдта байгша оной майн 28-hаа 30 болотор үнгэргэгдэхэ байна.

К. ХАЛТАНОВ.

ЧИРКОВОЙ ЮhЭН ХҮБҮҮД ЭХЭ ОРОНОО ХАМГААЛАЛСАА hЭН

Баргажанай аймагай Душелан нютагта Семен Зиновьевич ба Мария Семеновна Чирковтоной бүлэ ажаhуудаг байгаа. Энэ ажалша бүлындэ юhэн хүбүүд түрэо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхын урда тээ Семен Зиновьевичой хүбүүд бэеэ хүсэhэн, зариманиинь айл бүлэ болонхой байгаа hэн. Тиихэдэ Илья Андрей хоёрынь Улаан Армиин агаарай сэрэгэй частьда алба хэжэ байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ Чирковтон хойно хойноhоонь үшөө долоон хүбүүдээ фронтдо мордохуулба. Нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада аша хүбүүн Иваниинь фронт мордоо бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнуудhаа хүндэ мэдээсэлнүүдэй ерэдэг үе hэн. Манай Улаан Армиин частьнууд фашис добтологшодто баатарлигаар харюу сохилто үгэбэшье, удаа дараалан өөрынгөө город, тосхонуудые орхихо баатай болодог hэн. Тэрэ үедэ «танай хүбүүн баатарлигаар тэмсэн, дайнда наhа бараба» гэhэн мэдээсэлнүүд энэ айлайда хирэ-хирэ болоод лэ ерэдэг бэлэй.

Совет арадай үнинэй хүлеэhэн илалтын үдэр юдоошье хүрэжэ ерэбэ... Гэбэшье Чирковтонойдо энэ үдэр тиимэ ехэ баяр асараагүй. Семен Зиновьевич Мария Семеновна хоёр хайрата зургаан хүбүүдээ, аша хүбүүн Иванаа дайнда алдаа. Хоёр хүбүүдынь — Герасим, Иосиф гэгшэд дайнда ехээр шархатажа, гэмтэнхэй, инвалид болонхой нютагтаа бусаа hэн.

Чирковтоной нютагаархид Душелан тосхондоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда ами наhаяа үгэhэн баатар хүбүүдэйнгээ дурасхаалые мүнхэлэн, алдар солын хүшөө бодхооhон юм. Тэрээндэ 36 сэрэгшэдэй нэрэнүүд алталмал үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. Тэдэнэй долоониинь аха дүү Чирковтон.

Үнгэрhэн дайнда совет арадай илалта бэлээр туйлагдаа бэшэ, Эхэ ороноо, түрэл газараа хамгаалгын дайнай үедэ үхибүүдээ алдаагүй айлые олохонь бэрхэтэй. Тиигэбэшье аяар долоон хүбүүдээ дайнда алдаhан бүлэ манай республика соо үгы хаш. Юhэн хүбүүдэй эсэгэ Семен Зиновьевич наян найматайдаа наhа бараа hэн, эхэ Мария Семеновна 1953 ондо нүгшөө бэлэй. Наhа баратараашье хүбүүдни бусажа ерэхэл байха гэжэ ходо этигэн найдажа ябаhан юм.

Чирковтоной үри бэенэр манай республикын олохон газарта ажаллажа байдаг. Илья Семеновичой хүбүүн Виктор Ильич Совет Армиин полковник зэргэтэй алба хэнэ. Тиихэдэ Яков Семёновичой гурбан хүбүүд Баргажанай совхоздо хүдэлмэрилнэ.

О. ЦЫБИКОВ.

БЕРЛИН

А. Карьялайненай ГДР-тэ ерээд байhан тухай

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Зиндерман хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан Финляндиин премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Карьялайнентай эндэ уулзаба. Хоёр талын харилсаанай ямар байдалтай байhан тухай hанамжануудаа хэлсээ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалаар ниитэевропын зүблөөнэй гурбадахи шатые Хельсинкидэ зарлахын тула Финляндиин правительствын ехэ юумэ хэhэндэнь, сэдьхэлээ хананги байhанаа Х. Зиндерман мэдүүлээд, оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар энээниие hаяар үнгэргэлгэ Европодохи шахардуу байдал hулаpуулха, эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ ехэ туhа хүргэжэ байха гээд тэмдэглээ.

УНШАГТЫ, hонирхохол байхат

ЗАПОВЕДНИГҮҮДЫЕ БАЙГУУЛНА

ОРОНОЙ урда районуудта ажамидардаг хоморой ан амитадые сахин хамгаалха бүлэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр Бангладешэй Арадай Республикын правительство шиидхэбэ. Президентын Указай ёhоор, республикын дэбисхэр дээрэ суута бенгальска эрээн гүрөөhэдые, арсалангуудые, хадын соохор гүрөөhэдые, леопарднуудые, мүн тугас шубуудые агналга хоригдонхой. Хоморой түрэлэй ан амитадые барижа, харин гүрэнүүд руу абаашалга мүн лэ хоригдонхой байна.

1974—1979 онуудта зэрлиг ан амитадай байха зургаан заповедник байгуулхаар шиидхэгдэ. Бангладешэй амитадай байгаалие сахин хамгаалха правительствын программа бэелүүлхын түлөө хинилта хэхэ тусхай департамент эмхидхэгдэхэ юм.

Ойн ажахын министерствын баримтануудай ёhоор, мүнөө үедэ орон дотор 1200 шахуу 250 эрээн гүрөөhэн, 50 мянган хадын соохор гүрөөhэн тоолоhон доно.

ЛОСОСЬ ГЭЖЭ ЗАГАhАНАЙ ЖАРААХАЙНУУДЫЕ ҮСХЭБЭРИЛНЭ

ҮНЭТЭ ЗАГАhАН — дунайн лосось гэжэ загаhанай жараахайнуудые үсхэлбэрилхэ Европодо эгээн лэ ехэ загаhанай ажахы Чехословакидахи Мартин хото шадар эмхидхэгдэн байна. 1977 ондо бүхы барилгануудай дүүрэжэ, ашаглалгада тушаагдахадань, жэлтэй 50 мянга гаран жараахай эндэ үсхэбэрилэгдэхэ юм. Энэнь Чехословакиин гол мүрэнүүдэй загаhанай нөөсэ баялигуудые үргэдхэхэhээ гадна, дунайн лосось гэжэ загаhанай жараахайнуудые Европын олон оронуудта эльгээхэ арга олгохо байна.

ФУДЗИЯМЫЕ САХИН ХАМГААЛХА ШУХАЛА

ЯПОНОЙ национальна омогорхол болохо Фудзияма хада аюулда орохо туйлдаа хүрөө байна. Хэрбээ дары хэмжээнүүдэй абтаагүй hаань, хэдэн сагай үнгэрхэдэ, японойхидой нэрлэдэгэй ёhоор, Фудзи-Сан гэжэ нэрэтэй энэ хада мүнөө нэйнгөө түхэл хэлбэрие алдажа, тад ёндоо болошохо гэжэ Сидзуока префектурын байгаалие сахин хамгаалха бүлгэм hэргылнэ. Энэ талаар бороо хура, hалхин ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Хадын боорын промышленна барилганууд үргэнөөр хэгдэhэнhээ, hөөгүүдые хайра гамгүйгөөр хухалдаг, үбhэ ногоо гэшхэжэ түүдэг табидаг, халяга ланууды ень бузарладаг олон арбаад мянган аяншалагшадай хайрамжагүй ябадалhаа уламжалан, Фудзияма хада ехэ hандаралда ороно.

Фудзияма — Японой эгээл үндэр хада мүн. Далайн үргэнэй нюрууhаа дээшэ 3776 метр үндэртэ байдаг тэрэнэй орайнь жэлдээ 10 hарын туршада соо саhан малгайгаар хушагдатай байдаг. Хэзээ нэгэтэ Японой олтирогуудай эхэнхи бии дээрэ ажаhууhан, харин мүнөө Японой хойто хуби тээ түригдэhэн гэхэ гү, али үгы hөөрөө үгы шахуу болоhон айну гэжэ арад үндэhэтэн рэндэ иимэ нэрэ үгэhэн байгаа. «Фудзи» гэhэн үгэ «галаар соробхидhон хада» гэhэн удхатай. XVIII зуун жэлэй эхеэр Фудзияма hүүлшынхиеэ тэhэрээ hэн.

Японойхидто нангин хада гэжэ тоологдодог Фудзиямын түхэл дүрсые мүнгэн дэлгүүрэй олон фирмэнүүдэй, компаниинуудай hүлдэ тэмдэгүүдтэ, носхолнуудта хаража болохо. Энэ хадын үзэсхэлэн hайхан байhан ушар олон поэдүүдэй, уран зохёолшодой, уран зурааашадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ, Японой ба дэлхэйн литературын, искусствын эрдэни зэндэмэнидэ орохон зохёолнуудые бүтээhэн байха юм.

Урдандаа Фудзи хада соохоорoo харахан таламаар айл бүлые байлгахадаа, тэдэ эзэд ехэ түлбэри эридэг hэн. Харин мүнөө тиигэжэ шаардаха хэрэггүй. Юундэб гэхэдэ, Кавасаки гэжэ промышленна районой хододоо шахуу утаа униар байдаг юм. Шанга hалхин үлеэжэ, утаа униарыень холо рэгэр болгоходонь, жэлэй хэдэхэн үдэрэй туршада Фудзияма хада элеэр харагдадаг.

hүүлэй жэлнүүдтэ Фудзиямын хадын оршон тойронхи нютаг түргөөр хубилжа байна. Хүнгэн тэ экскаваторнууд, газар малтадаг машинанууд хадын бэлые рие hэндэнэ. Жэл бүри энэ хадын бооридо арбаад шэнэ промышленна предприятинууд, шэнэ отельнүүд, гольф наадаха талмайнууд баригдана. Аяншалагшад энээндэ угаа ехэ хохидол хүргэнэ. Эндэ айхабтар олон аяншалагшад ерэдэг.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада зорюулагдаhан материалнууд. «Зунай фермэ» — түрүү бэшэг. ТАСС-ай шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Түсэбүүд болон социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэе» — Б. Николаевай статья. «Техническэ дэбжэлтэ ба мүрысөөн» — корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда. «Мэдээжэ хүн» — очерк. «Ажалай табадахи түрүүлнэ» — С. Ощепковагай корреспонденци. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Ногоон далайн» харуулда» — О. Березковой корреспонденци.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Түүдэг» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 15.05 — hүүлэй hонин. 15.15 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 15.45 — «Продукциин эрхим шанарай түлөө» гэhэн бүхэсоюзна репортаж. 16.15 — «Залуу дуушад». Залуу дуушадай бүхэсоюзна телевизионно конкурс. 17.25 — «Урдын жэлнүүдэй кинолентэнүүд. «Поэт ба хаан» — уран hайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоhон хүгжэмтэ программа. 20.00 — «Шэнгэн кристаллнууд».

Улаан-Үдэ. 20.10 — «Үдэшын Улаан-Үдэ».

«Орбита». 21.10 — «Арадай кандидадууд». Бүхэсоюзна репортаж. 21.55 — «Дуу шэлэн абыт». Чехословакиин эстрадын артистнарай концерт (үнгэтэ). 22.45 — «Документальна экран». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 21.10 — «Ловушка» — уран hайханай фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадарай болон урда аймагуудта үдын хойно багаханаар бороо орохо. Баруун-урдаhаа секундын 5—10, үдэшэлэн тээшэ Байгал шадарай болон урда аймагуудта баруун-хойноhоо секундын 15—20 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. 24—29 градус дулаан болохо. Байгал шадарай болон Баунтын аймагуудта 16—21, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 3—5, үдэртөө 26—28 градус дулаан болохо.

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

БЕРЛИН

Уран зурагай искусствын ажал ябуулагшадай съезд

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын уран зурагай искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй холбооной VII съезд Карл-Маркс-Штадт хотодо нээгдэбэ. Социалис искусствын хүгжэлтын замууд энэ съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь К. Хагер, ГДР-эй культурын министр Г. И. Гофман, олониитын түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

СССР-эй, Польшын, Чехословакиин ба бусад оронуудай зохёохы холбоонуудай делегацинууд съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байнхай.

БОНН

Харилсаагаа саашадань хүгжөөхын түлөө

ТАСС

ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер «Унзере цайт» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

ГДР бүтэмжэтэй политика бэелүүлэн, ФРГ-тэй харилсаагаа саашадань hайжаруулхын тула шухала бүхы юумэ өөрынгөө зүгhөө хэхэ байха гэжэ Э. Хонеккер тэмдэглээ. Эб найрамдалай аша туhада Германиин хоёр гүрэнэй хоорондо зүйтэй харилсаа холбоо тогтоохын тула амгалан гуримаар зэргэ оршохо ёhотойбди гээд Э. Хонеккер мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

Израилиин шэнэ правительство

ТАСС

49 хоногой турша соо үргэлжэлhэн унжагай кризисэй hүүлээр премьер-министр Ицхак Рабин түрүүтэй Израилиин шэнэ правительство бүридүүлэгдэбэ. Франс Пресс агентствын корреспондентын Иерусалимhаа мэдээсэhэнэй ёhоор, Игал Аллон премьер-министрэй орлогшоор, гадаадын хэрэгүүдэй министрээр томилогдоо. Шимон Перес оборонын министрэй тушаал эзэлбэ. Коалиционно правительство байгуулагдажа, гурбан партиин түлөөлэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ ороо. Эдэнэр Израилиин правительствада 120 депутадай hууриин 61-ыень эзэлhэн байна. Гурбан министрэй тушаал сүлөө байhаар.

Политическэ тушаалтад: премьер байhан Голда Меир, оборонын министр Моше Даян, гадаадын хэрэгүүдэй министр Абба Эбан шэнэ кабинедэй бүридэлдэ ороогүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

БУЭНОС-АЙРЕС

ЧИЛИИН ДУУШАНАЙ ДУРАСХААЛДА

ТАСС

Фашис сэрэгэй хунтын зарлиг муухайгаар алаhан Чилиин дуушан Виктор Харын дурасхаалда зорюулагдаhан үдэшэ Аргентинын ниислэл хотын театрнуудай нэгэнэй зал соо болобо. Элитэ мэдээжэ артистнууд, хүгжэмэй ансамбльнууд Аргентинын искусствын ажал ябуулагшадай эмхидхэhэн энэ үдэшэдэ хабаадаhан байна. Тэрэниие эмхидхэхэ комисси мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, өөрынгөө ами наhа алдан, хүнэй эрхэ сүлөө ба нэрэ хүндые хамгаалагшын дурасхаалые ёhолон хүндэлхэ шухала гэжэ Аргентинын олониитэ тоолоно гээд тэмдэглэбэ. Аргентинын парламентын депутадууд, профсоюзай хүтэлбэрилэгшэд, ниитын бусад ажал ябуулагшад энээндэ хабаадаhан байна.

ДЕЛИ

ИНДИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ЗОРИЛГОНУУД

ТАСС

Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэхэ, ажалшадай аша туhа хамгаалха, зүүнэй үзэлтэй, демократическа хүсэнүүдэй үргэн фронт байгуулха гээшэ мүнөө үедэ Индиин коммунистнуудай бэелүүлхэ гол зорилго болоно гээд Индиин Коммунис партиин Национальна Соведэй генеральна секретарь Раджешвара Рао мэдүүлээ.

КПИ-гэй Центральна Гүйсэдхэхэ комитедэй hалын суглаанай дүнгүүдтэ зорюулагдажа үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ Р. Рао үгэ хэлэхэдээ, хархис хүсэнүүд правительствын политикада тойбо татахые hэдэнэ гэжэ тэмдэглэбэ. Иимэ байдалда зүүнэй үзэлтэй ба демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэл улам бэхижүүлжэ, хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые усадхан зайсуулха гээшэ гол шухала зорилгомнай болоно гээд КПИ тоолоно.

Гадаадын капиталай орон хударнь нэбтэрэлгэ ехэ аюултай, Индиин экономическа ба политическэ бэеэ дааhан байдалда уршаг түбэг ушаруулха байна гээд Раджешвара Рао хэлэбэ. «Империалис гүрэнүүдэй ба хүгжэжэ байгаа оронуудай хоорондохи зүришэлдөөнэй улам хурсадалга дэлхэйн капитализмын доройтон уналгын түхэл шэнжэнүүдэй нэгэн болоно гэжэ Индиин коммунистнууд тоолоно, — гээд КПИ-гэй Национальна Соведэй генеральна секретарь хэлээ. — Ази, Африкын бэеэ дааhан байдалтай гүрэнүүдтэ империализмын хашалта харшалалга хэхэ гэhэн hэдэлгэнь энээниие элирхэйлэн батална».

НЬЮ-ЙОРК

Харата ябуулганууд үргэлжэлүүлэгдэhээр

ТАСС

Майн 23-hаа 26 болотор Израиль хүршэ Араб гүрэнүүдтэй эсэргүү зэбсэгтэ ябуулгануудые үргэлжэлүүлhэн байна гээд Дүтын Зүүн зүгтэ байдаг ООН-ой адаглагшад мэдээсэбэ. Израилиин авиаци Сириин, Ливанай газар нютагуудые бомбодоhон байгаа. Израилиин патрульнууд Ливанай газар дайдаруу хэдэн удаа нэбтэрэн ороhон байгаа.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, эзэрхэг түримхэйшүүл Ливанай Ильма Аш-Шааб, Ярун, Аль-Хола, Рмейш гэжэ тосхонуудые, мүн Сириин Бейт-Тима, Бакаасам, Дейр Аль-Адас гэжэ hууринуудые артиллереэр буудаhан, бомбодоhон байна. Хүдөө ажахын ургамалнуудта ехэ хохидол ушаруулагдаа, амгалан зоной дунда алуулhаншье хүнүүд бии.

Сириин ба Ливанай hууриин тосхонуудай амгалан хүн зоной байра байдалда Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй зэрлиг муухайгаар добтолhон хэдэ хэдэн ябуулгануудые ООН-ой адаглагшад шэнжэлhэн байна. Майн 12-то Израилиин авиаци Ливанай Дейр-Амес, Вади-Ашур, Махруна, Айн-Кания гэжэ тосхонуудта добтолhон, майн 16-hаа 21 болотор Сириин Бейт-Тима, Бакаасам гэжэ hууринуудые ехэ буугаар буудаhан ушарые эдэнэр баталба.

ТОБШОХОНООР...

ЛОНДОН. Англиин элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта хүдэлдэг 75 мянган медсестра ажалайнгаа hүүлээр үлэжэ, хүдэлхые арсаhан байна. Салин хүлhыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень hайжаруулха тухай эрилтэнүүдээ хангуулхын тула эдэнэр богони болзорой буhалгаануудые соносхоно.

Бүхы дээрээ Англиин элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта 360 мянган медсестра хүдэлдэг юм. Эдэнэй олонхид hүүлэй үедэ улам эдэбхитэйгээр тэмсэдэг боложо байнхай.

БРЮССЕЛЬ. 1974 оной март hарын hүүл багта Бельгидэ 115 мянган хүдэлмэригүй хүн тоологдожо байгаа гээд «Валлони» газетэ бэшэнэ. Гансал Льеж провинцида 23 мянган хүдэлмэригүйшүүл бии.

1973 оной апрельhээ 1974 оной апрель болотор Бельгидэ юумэнэй үнэ сэн 10,4 процентээр хүндэрээ гээд профсоюзай «Сэндика» газетэ мэдээсэнэ.

БОНН. 1974 оной апрель hарада ФРГ-дэ оптово үнэ сэн, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 14,6 процентээр нэмэhэн байна. Энэ жэлэй февраль hарада промышленна продукци, эдеэ хоолой зүйлнүүд — 13,1 процентээр, март hарада, үнгэрhэн жэлэй энэ hарынхитай сасуулхада, 14,2 процентээр хүндэрөө гээд ФРГ-гэй Статистическэ управлени мэдээсэнэ.

БУЭНОС-АЙРЕС. Зэргэнүүдэйнгээ нэгэдэл бэхижүүлхын, политическэ эдэбхиеэ дээшэлүүлхын, салин хүлhээ нэмээхын, профсоюзай эрхэнүүдээ хүндэлүүлхын түлөө шууд сэхээр тэмсэхыень Уругвайн Ажалшадай национальна конвент (НКТ) Уругвайн пролетариадые уряалба.

ТАНАНАРИВЕ. Мадагаскарай hаналаа нэгэдэлгын VII съезд эндэ хүдэлмэрээ дүүргэбэ. «Бэеэ дааhан хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туhада уласхоорондын ба национальна hаналаа нэгэдэлгын» уряа доро болоо.

Съездын делегадууд тогтоолнуудые баталан абахадаа, колониализм ба расизмда эсэргүүсэн, үнэн зүбөөр тэмсэжэ байhан Анголын, Гвиней-Бисаугай, Мозамбигай, Зимбабвегэй, Намибиин, ба ЮАР-ай патриодуудтай дайшалхы hанал нэгэтэй байhанаа мэдүүлээ.

(ТАСС).

ТОКИО

Хуули баталагдан абтаба

ТАСС

Самоледуудые хүсөөрөө буляан абаашалгатай холбоотой гэмтэ ябуулгануудые хэhэн хүнүүдые эрид шангаар — толгойн саазалалга хүрэтэр — хэhээхэ эрилтэ табиhан шэнэ хуулие Японой парламент баталан абаба. Самоледые хүсөөрөө буляан абаашаhан гэмтэнэй гражданствahаа дулдыдангүй, ямар оронhоо самолет буляан абаашагдааб гэжэ хараада абангүй, сүүдэй албан зургаанууд энэ хуулиин үндэhөөр шиидхэбэри абаха байна.

УЛААН-БААТАР

Уругвайн патриодуудые сүлөөлхэ

ТАСС

Р. Арисменди ба Уругвайн бусад патриодуудые сүлөөлхэ эрилтэ Монголой Арадай Республикын парламентска бүлэг табиба. Уругвайн парламентые тараалга, патриодуудта зүрюу хашалта харшалалта хадаа орон доторой демократида, социальна дэбжэлтэдэ эсэргүү гэмтэ ябадал болоно гээд энэ бүлэг эндэ тунхаглагдаhан мэдүүлгэ соогоо тэмдэглэнэ.

Монголой Залуушуулай эмхинүүдэй комитет ба Монголой Студентнэрэй холбоон хамтын мэдүүлгэ абахадаа, Р. Арисмендие сүлөөлхэ эрилтэ табяа.

БОНН

Ганноверто митинг болобо

ТАСС

Доодо Саксони гэжэ газарай гол хото — Ганноверто митинг болобо. Ландтагта (газарай парламент) июниин 9-дэ болохо hунгалтатай дашарамдуулан, социал-демократическа парти тус митинг эмхидхэhэн байгаа.

СДПГ-гэй түрүүлэгшэ В. Брандт, түрүүлэгшын орлогшо, ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт болон партиин бусад түрүү ажал ябуулагшад митинг дээрэ үгэнүүдые хэлэбэ. СДПГ—СВДП-гэй правительственна программа бэелүүлхэ хэрэгтэ тойбо татадаг байhанайнь түлөө эдэнэр ХДС/ХСС-эй бүлэглэлые, ороной хархис хүсэнүүдые эрид буруушааба. Шахардуу байдал hуларуулhанай, үгээ ойлголсоhоной ашаар бүхы дэлхэй дээрэхи байдал hайжараа гээд В. Брандт тэмдэглээ.

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА!

1974 оной хоёрдохи хахадта хэблэгдэн гараха «Буряад үнэн» газетэдэ захил абалга үргэлжэлhөөр.

Аймагуудай «Союзпечать» агентствэнүүдтэ, харилсаа холбооной отделенинүүдтэ, хэблэл тараагша ниитын түлөөлэгшэдтэ захил хэжэ болохо.

Хахад жэлэй захилай сэн 3 түхэриг.

Хүндэтэ уншагшад! «Буряад үнэн» газетэдэ захил хэхэеэ бү мартагты!

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00486. Заказ № 0044